Ч. 187 (15.008). Львів, пятниця 26. серпня 1938. Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

Редакція й Адміністрація: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції 246-45
Телефон Адміністрації 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
„ Банку Чеських Легіон. Прага „Діло“.
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з книжкою) . 5.00 зол
чвертьрічно . . . . 15.00 „
піврічно . . . . . . 30.00 „
річно . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА“ В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Небезпека совітсько-японської війни не минула.

НАГАЛЬНІ ВИСТУПИ СОВІТСЬКИХ СТАРШИН ПРОТИ ЯПОНІЇ.

В Хабаровську відбулося пропагандивне віче новобранців з 1917. і 1918. річника, які мають вступити до червоної армії дня 1. вересня. На цьому вічу виголосив на∕альну промову проти Японії Ричков, командант совітських збройних летунських сил на Далекому Сході. Ричков заявив, що небезпека вибуху війни над Амуром зовсім не минула і совітська армія на Далекому Сході повинна бути у стані военного поготівля. Ричков звернувся з покликом до новобранців, щоб „якнайкраще підготовилися до майбутньої війни, що матиме в історії СССР вирішне значіння.“ Крім Ричкова агітаційні промови проти Японії виголосили команданти і вояки совітських відділів, які брали участь у боротьбі в районі Чанкуфен.

ПОНАД 7 МІЛІЯРДІВ НА ПРОПАГАНДУ КОМІНТЕРНУ.

Нагла підвишка буджету СССР зі 125 міліярдів до 132 міліярдів 657 міліонів, себто понад 7 міліярдів прийшла вже по засіданні буджетової комісії найвищої ради СССР на домагання совітського премієра Молотова. Московські партійні кола запевняють, що до підвишки буджету дійшло по кількагодинній конференції Молотова з провідником Комінтерну Димітровом.

СТАЛІН ЗАПОВІДАЄ НОВУ „ЧИСТКУ“.

Висліди останньої сесії найвищої ради СССР викликали велике збентеження в партійних колах, зближених до Кремля, зокрема у виділі пропаганди при центральному комітеті комуністичної партії. Конституційні права найвищої ради нарушено. Понад 70 її найвизначніших членів арештовано, хоч совітська конституція запевнює їм непорушність. Державний буджет предложено під наради з 8-місячним опізненням, змушуючи найвищу раду затвердити преліминований буджет 125 міліярдів без ніякої аналізи і дискусії. Не предложено теж господарського пляну третьої „пятирічки“, що почалася з днем 1. січня ц. р. і поминено мовчанкою господарський плян на 1938 р., що його рада народніх комісарів оголосила власним декретом. Далі нарушено права ради розписуючи без її згоди внутрішню державну позичку „третьої пятирічки“. Тому то виділ пропаганди комуністичної партії опинився у труднім положенні, бо не зможе з успіхом використати гасла „демократія совітського ладу“ для внутрішньої і закордонної політики. Зясувавши всі ці трудноші керманич відділу пропаганди при центральному комітеті партії почув від Сталіна таку відповідь: „Не парлямент буде говорити, лише ви в парляменті. Якщо цього не зумієте — вас розжену“. Ці слова Сталіна вважають погрозою нової „чистки“ в совітськім апараті пропаганди.

КОМІСАРІ СТАЛІНА.

Московська преса присвячує передові статті справі призначення Л. Кагановича на становище першого заступника прем. Молотова і діяльність Кагановича та Єжова, які є одночасно комісарями двох ресортів. Каганович крім становища віцепремієра є ще комісарем важкого промислу і комунікації, Єжов крім комісаріяту внутрішніх справ обняв ще становище комісаря водного транспорту. „Правда“ пише, що Каганович і Єжов є правдивими „комісарями Сталіна“. Це найкращий доказ, що становище Єжова і Кагановича змішнилося на Кремлі.

Величавий візд адмірала Гортія до Берліна.

В середу 24. ц. м. в год. 18:35 при звуках фанфар приїхали рівночасно на двірець Лертер у Берліні два спеціяльні поїзди, що привезли регента Гортія й канц. Гітлера з їх почотами. Гостей привитав марш. Герінг з дружиною, яка вручила дружині Гортія велику китицю троянд. На привітаня прибув теж мін. фон Рібентроп з іншими членами уряду та достойниками. По привитанні відїхав Горті з Гітлером, при звуках національних гимнів обох держав серед великого ентузіязму населення до 6. палати президента Німеччини при Вільгельмштрассе. На вулицях, якими переїздили стояв шпалір війська ,за ним штафети канцлера, охоронні штафети та гітлерівська молодь, що ентузіястично витала Гортія. Ціла траса зокрема Бранденбурська брама, була прегарно ілюмінована. На прикрашеній алеї Унтер Ден Лінден були ілюміновані фонтанни. Фронтон палати президента, в якій замешкав Горті, потонув у цвітах. Вулиці, якими проїздили гості, тонули в мадярських і німецьких прапорах.

На бенкеті в середу вечором виголосив канц. Гітлер промову, в якій м. іншим заявив: „Сильні взаємини, що з ходом століть зробили з наших двох народів приятелів, сягають до часів св. Степана. В недавній минувшині припечатало нашу стару приязнь братерство зброї у важких боях підчас світової війни і спільне змагання за кращу майбутність.

Я переконаний, що ця спільнота служить не тільки інтересам наших країв, але також у тісній співпраці з заприязненою з нами Італією, є запорукою дійсного і справедливого загального мира“.

Далі підкреслив, що „Німеччина та її уряд з правдивою симпатією слідкує за національною відбудовою Мадярщини, що її започаткувала ваша високість у непевних повоенних часах“. Вкінці канц. Гітлер підніс тост на здоровля регента, його дружини і за щастя заприязненого мадярського народу.

Відповідаючи адм. Горті між іншим заявив, що з великою приємністю оглядає прегарні висліди відбудови Німеччини. До спільних спогадів про вірне братерство зброї доходить ще спільна воля справедливого миру і спільна приязнь до Італії. Свою промову адм. Горті теж закінчив тостом за щастя та успіх Німеччини.

Завзяті бої арабів з військом.

Під Ханааном у Галилеї прийшло до завзятого бою між арабами та англійським військом. В бою згинуло 14 арабів, 1 англієць ранений.

В Єрусалимі виконали атентат на комісаря поліції округи Джемін. Комісаря зранили 6 револьверовими стрілами. Справника досі не знайшли, одначе тому що підозрівають в атентаті змову, арештували кілька осіб

З Дамаску повідомляють, що премієр Мардам Бей почне в перших днях вересня політичні розмови в Парижі. 12. вересня він їде до Льондону, щоб перевести розмови з міністром закордонних справ Іраку, наслідником престолу Савдської Арабії та мін. Галіфаксом. Темою розмов має бути справа Палестини.

—o—

Яка правдива ціль ювилейного свята хрещення?

Львів, 25. серпня 1938.

В цьому році припадає один з найбільших ювилеїв нашої історії, 950-ліття хрещення Руси-України великим київським князем Володимиром.Подія приняття Христової віри була превеликої ваги, як ніодна інша, для долі українського народу, про це писав вже неодин історик, почнаючи літописцем Нестором, аж по наші дні. Наприкінці 10-го століття причинилося воно до національної і державної консолідації одної з найбільших тоді европейських держав, увівши її у трівкий засяг тодішнього европейського культурного центру в Царгороді, що на довго став теж релігійною метрополією нової християнської держави.

Здавалось би, що не слід робити ніяких перепон у святкуванні цього великого ювилею, важного і великого для обох частин східнославянської християнської Церкви — зединеної з Римом і незединеної з ним. Ніякі перепони не повинні істнувати для звеличення цього свята, що і так у першу чергу мало мати релігійний характер і було аранжоване під проводом і покровом церковних чинників — в Галичині епископату греко-катол. Церкви, на північних землях Собору епископів православної Церкви в Польщі.

Цей великий ювилей Христової віри на українських землях, що має тревати цілий рік, започаткували Єпископат Греко-Катол. Церкви і Собор Єпископів Православної Церкви в Польщі окремими пастирськими листами за підписами дотичних єрархів, де вказано на значіння цього ювилею для Церкви і народу та заохочено вірних до його належного відсвяткування і утревалення у вірі.

Ювилейний пастирський лист, що його видав Єпископат Греко-Кат. Церкви, підписав на першому місці Митрополит Андрей Шептицький, дальше усі греко-катол. епархіяльні епископи і їх помічники з Галичини, оба галицькі греко-катол. епископи за океаном, епископ крижевацький, якому підчинені колишні греко-катол. виселенці з Галичини в Югославії, — врешті генеральний вікарій греко-католицьких вірних на Буковині в Румунії. Зате впадає кожному в очі, що на цьому спільному пастирському листі нема підпису апостольського адміністратора Лемківщини, що на тому терені виконує самостійну епископську юрисдикцію, якої не має апостольський візитатор для вірних нової унії на північ від Галичини.

З приводу 950-ліття Христової віри на українських землях появилися у нас численні часописні статті й окрема література, видана унійтами і православними та призначена до масового поширення між вірними. Там теж в популярний спосіб представлено вагу цьогорічного ювилею, що його святкують усюди на українських землях, де це можна зробити і далеко поза ними на еміграції, де істнують хочби невеликі скупчення наших людей. Не святкують врочисто цьогорічного ювилею Христової віри тільки там, де відбувся цей великий історичний акт — в Києві на Дніпрі, бо до цього не допускає там насильно большевицький безбожницький режім.

І унійти і православні хотіли надати ювилеєві загальний всенародній характер, що мали перевести окремі ділові комітети. Так би воно й було в нормальних відносинах. На жаль нинішній етап політичних польсько-українських відносин відбився болюче на цій справі, викликуючи різні застереження влади, а то й заборони та обмеження. І так державна адміністраційна влада не дала свого дозволу на

публичне всенародне святкування ювилею 950-ліття хрещення Руси-України передовсім на Холмщині і на Підляшші. Публичні церковні ювилейні маніфестації заборонені теж і у поліському воєвідстві, як зрештою у всіх православних епархіях поза волинською.

Спинимося дещо на Волині. Тут у Володимирі була найстарша на західних українських землях епископська катедра, основана ще в часах Володимира Великого. І тут — самозрозуміло — мав бути осередок ювилейних торжеств, проектованих на велику мірку, що мали започаткувати місцеві свята. Так не сталося, бо прийшла заборона державної адміністраційної влади. Відбувся тільки скромний ювилей з торжественним богослуженням, що його 14. серпня ц. р. відправили волинський архиепископ Олексій і луцький епископ Полікарп в асисті численного духовенства і в приявї маси вірних. У поодиноких православних парохіях на Волині могли відбутися тільки місцеві церковні свята без маніфестаційного хавктеру — здебільша в „церковній огради“.

Неділя 14. серпня ц. р. була початком ювилейного церковного року й у галицькій греко-кат. церковній провінції. Започаткували його церковні єрархи з Митрополитом у проводі, а відбулося воно у кожній парохії. Однак не всюди по наміченій і устійненій програмі між ін. у деяких повітах і місцевостях без передбаченого в програмі свячення води на річці чи ставі. Адміністраційна влада приказала свято відбути лише в церковних мурах, щонайбільше з процесією довкола церкви, забороняючи виразно дотичним настоятелям парохій влаштувати в дні 14 серпня ц. р. церковні процесії поза обсяг церкви і святити воду на річці чи ставі.

Таку заборону видало повітове староство в Тернополі під загрозою, що дотичного пароха потягнуть до відповідальности. Очевидно і державна адміністраційна влада може видати у виняткових обставинах заборону публичних церковних процесій з огляду на публичну безпеку — як напр. в часі загальної пошести. В засаді на основі постанов конституції, на підставі позитивних приписів закону про збори, на основі конкордату і канонічного права католицькі процесії в Польщі і поодинокі суто церковно-релігійні чинности як свячення води — не потребують дозволу світських чинників. І тому не можемо признати слушности такій заборони як її видало тернопільське староство, та мусимо підтримати спротив Митрополичого Ординаріяту, аголошений від тієї заборони до воєвідського уряду в Тернополі.

Ювилейне свято хрещення Руси-України не має абсолютно ніякої політичної тенденції. Це наскрізь релігійне свято, щонайвище національно-релігійна маніфестація. Єдиний політичний наслідок того свята це його відгуки й рефлексії по тому боці Збруча, на Совітській Україні: ніхто чейже не може мати найменших сумнівів, що такий відгук лежить в інтересах також польської держави! Зрештою, знаємо з цілою певністю, так само, як про це знає ціле українське громадянство, що єдиною метою, з якою наші церковні кола заініціювали це ювилейне свято, це — поруч із культом для історичної дати хрещення — бажання скріпити в народі релігійність та моральність.

І тому звертаємось цією дорогою до всіх чинників адміністраційної влади, щоб вони не обмежували нашого ювилейного свята хрещення, бо такі заборони походять з мотивів, які є направду непорозумінням.

Д-р Степан Баран.

Даладіє бореться з демагогією.

В минулу неділю в год. 8-ій вечером премієр Франції Даладіє в своїй промові, яку надавали на всі стації французького радія, виступив дуже рішуче проти 40-годинного тижня праці у Франції. Зараз після того двох членів його кабінету, міністер праці Рамадіє та міністр публичних робіт Фросар подалися до димісії. Премієр приняв їх димісії та предложив президентові Франції дві номінації до підпису: міністром праці став п. Помаре, міністром публичних робіт п. А. де Монзі.

„Мала кабінетна кріза“ тривала всього 4 години. Премієра оплескує вся правиця, центр та праве крило лівиці. Негодує на нього ліве та крайнє крило лівиці, тобто соціялісти та комуністи.

Великий крик та буча соціялістичного щоденника „Попюлера“ з погрозою до уряду: „Мусимо з жалем ствердити, що між соціялістичною партією та урядом запанувала засаднича неагода“ — є небезпечніша для уряду, залежного від волі парляменту (тепер палата послів є на вакаціях), ніж всякого роду революційні заклики комуністичної „Юманіте“ про „мобілізацію цілої лівиці та робітничих мас“. Комуністичні „заповідані революції“ у Франції кінчаться звичайно заявлюванням амбасадора СССР до палати Матіньон, чи до Ке д' Орсе, де розмова амбасадора з премієром чи міністром закордонних справ ліквідує цілий революційний комуністичний блеф французької секції Третього Інтернаціоналу. Таке вже нераз бувало у Франції, а покійний міністр Барту, автор французько-совітського пакту зовсім отверто про це говорив: „амбасадор СССР не має покищо ніякої охоти кинути кордони Франції“.

Французькі соціялісти, лякаючись виборчої демагогії своїх комуністичних противників, стали чемпіонами оборони принципу 40-годинного тижня праці — може навіть справедливої, але невикональної соціяльної реформи, бо ніяка інша велика держава не ввела її у себе, отже у Франції мусить постійно збільшатися дефіцит торговельного біляису. Франція замало продукує. Зокрема 40-годинний тиждень праці у фабриках зброї — і так до речі вже не стосований у Франції — є практичним та теоретичним абсурдом при сучасних світових зброєннях.

Це знаменито знають провідники робітничих синдикатів, провідники соціялістів та комуністична французька верхівка, тому їх крик — просто клясичний зразок демагогії. Французький уряд мусить, бодай до часу введення 40-годинного тижня праці в інших великих промислових краях, припинити реалізацію тієї соціяльної реформи. Інша річ, що демагогія не буде спочивати. Отже можливо, що побачимо у Франції бурхливі віча зі золотоустими промовами лівих вождів, бо виборча клієнтеля має свої уподобання і її треба заспокоїти бодай вічевими обіцянками.

В міжчасі Даладіє по реконструкції свого кабінету (назагал всякого роду кабінетві реконструкції т. зв. „малі крізи“ заповідають завжди недалеку „велику крізу“) переживає мабуть рідке вдоволення. Ціла права та центрова преса, яка останніми словами очорнювала його

ОСИП ЗАЛЕСЬКИЙ. 4

Враження з мандрівки по Гуцульщині.

4. У Жабю.

Оглядаємо гарну церковцю та „резиденцію“, до якої громадяни сподіються восени дістати панотця (тепер доїздить з Жабя-Ільці) і вже завчасу тішаться ним та роздумують, що треба би збудувати резиденцію нову, гарнішу. Сидимо під цією старою домівкою будучого пан-отця та роздумуємо як-то витримає тут самітний священник, у цій, правда, гарній закутині, але віддаленій від центра Жабя коло 12 км., від повітового міста Косова 50 км. а гаком, а від залізничої стації в Коломиї коло сотні кільометрів. Треба справжньої посвяти та самовідречення, щоб витримати тут цілий рік, головно у слотливу осінь чи сніжну зиму. Гори гарні, чудові, але треба вродитися гуцулом, щоб уміти тут ціле життя прожити.

Ночуємо на ліжниках і під ліжниками, які виробляє сама ґаздиня і ранком ідемо в долину Черемоша, чи як кажуть гуцули, ріки. На роздоріжжі стрічаємо молодого гуцула з дружбою, що чекає на молоду, котра має приїхати „з гори ріки“, а потім разом поїдуть до Ільці до церкви. Обидва зодягнені святочно, молодий у білій кирсі з ріжними прикрасами, але вже трохи змодернізований, бо у темних штанах та черевиках. Дивуємося, чому роблять весілля у вівторок, а не в неділю і довідуємося, що це звичай вінчатися у вівторок або четвер. Не діждавшися молодої, ідемо вниз Черемошем. Пробуємо сірчаної води з джерела, що при дорозі, але пити її годі, за „сильна“.

У Жабю-Краснику слухаємо радієвої музики з кооперативної крамниці (ОСУК із Заболотова) і тони якогось „шлягера“ дивно звучать під шум Черемоша.

На початку Жабя-Ільці доходять нас сумні звуки трембітарів, що супроводять похорон якоїсь старої гуцулки. Ідемо в напрямі церкви і тут стрічаємо дві мальовничі картини з гуцульського життя: похорон та весілля. Молоді виминають похоронний похід та заїзджають на приходське подвіря. Це наш знайомий з Бистреця. Напереді на коні дружби, а на возі обоє молоді та дружка ще з одною дівчиною. Молода утікає перед фотографом, бо не вірить, що дістане знимку; дістається на фотоплівку тільки дружка, дівчина небуденної краси.

Посередині Жабя-Ільці докінчують будову середньовічного замку германського лицаря. Ні, вибачте, — це гуцульський музей, як нам пояснює якийсь гуцул. Смертельний гріх матиме архитект, що проектував цю незугарну камяну будівлю у серці Гуцульщини. Чи не краще збудувати було стилевий будинок, що був би зразком гуцульської архитектури? Довідуємося від жидів (вони все знають!), що у цьому будинку матимуть приміщення ріжні установи як суд, почта, школа, музей, пансіон і т. д.; словом це має бути репрезентаційний будинок Жабя, з тим, що центр перенесений із Слупейки до Ільці.

Під вечір доходимо до Жабя-Кривололе. Дорога з Ільці під оглядом краси краєвиду варта, щоб нею перейти. Головно чарівна долина потока Кривець від його устя до Ільці аж до села Кривололе. Минаємо школу, що виглядом нагадує школу у Бистреці та дає свідоцтво дбайливости за освіту такої модної і реклямованої Гуцульщини. Саме Кривололе, це одна із гарніших закутин Гуцульщини і якби краща дорога до Ворохти, то було би це ідеальне місце для людей, що шукають спокійного відпочинку. Вражає брак церкви, хоч до Ільці доволі далеко. Зате бачимо кілька жидівських крамниць (української ніодної!) та „дівочих“ і в одній — до речі досить чистій і провітній — рішаємося заночувати, бо в гуцульських хатах не можемо найти приміщення. Жидівка гостить нас медом з власної пасіки, яку оглядаємо біля хати. Питаюся господиню, від коли це жиди займаються пасічництвом, а та самопевно відповідає, що найкращі пасічники у Жабю — це жиди.

Покріпилися ми тут і переночували добре і недорого та ранком пустилися в останній етап нашої мандрівки. Ідемо в напрямі Ворохти. На границі косівського повіту кінчиться добрий шлях-гостинець, і зачинається дорога повна вибоїв та понищених мостів, дорога, навіть як на наші галицькі дороги, страшна. Кажуть, що це один з гріхів б. надвірнянського старости Рубакевича. Тепер працює над перерібкою її „Лугфец“ середньошкільних абсольвентів; чи буде вона краща і тревáліша — побачимо. Покищо копають і возять землю та жартуючи упрекнюють собі не дуже то приємну працю на розмоклій глині. По дорозі бачимо їх табор і великі гурти, що прямують до табору із Ворохти.

Доходимо до Арґелужі та ждемо на дізвілі залізничку, щоби вернутися знову до Ворохти. Жаль покидати чорногорські звори і бори, та таки нема то „краю над ту Верховину“.

(Докінчення буде).

особу ще кілька років тому, бо премієр Даладіє був президентом міністрів підчас кровавої ночі дня 6. лютого 1934. р. — пише тепер певки в його честь. Даладіє дістає раз-у-раз титули розумного, великого та відважного державного мужа.

Нам українцям цікава постать нового міністра п. А. де Монзі. Підчас мирової конференції п. де Монзі взивав французький уряд, щоб він визнав українську державу, тимпаче, що українські відпоручники заявили були тоді у Парижі, що Україна заплатить 30 відсотків царських довгів. П. де Монзі був великим речником зближення Франції спершу з Ватиканом, потім з Совітами. Останніми часами він дуже гостро виступав на сторінках преси та в парляменті проти лівої демагогії. Його імя часто згадували, як майбутнього французького амбасадора в Римі. Великий інтелектуаліст — un grand lettré — під його покровом появляється нова велика французька енциклопедія, він став минулого року предметом обстрілу феміністичного світа за маленьку та прецікаву книжечку, в ній змалював вихованість та невірність жінок великих і славних мужів. Але це вже нічого не має спільного з нашою темою, а в нас теж брак цивільної відваги, щоб переповісти цей його твір на „жіночій сторінці" „Діла"...

Ю. С.

З польської преси.

В дгомін пастирського листа митрополита Шептицького.

Сконфіскований пастирський лист митрополита Шептицького дав нагоду в першу чергу ендецькій пресі до нової серії виступів проти нашого Владики. Власне, проти митрополита особливо, абстрагуючи від справи, у звязку з якою ведуть свої атаки. Це відношення до Високопреосвященного Кир Андрея проречисто характеризує наголовок передової статті **„Слова Народового"** (ч. 243 з 25. серпня ц. р.): „Шептицький". Власне! Не річ у справі, якої митрополит Шептицький торкнувся, але річ у тому, що це саме Він зробив.

„...Шкода, що польське громадянство не може довідатись про зміст листа. Бо тоді воно дійшло би до пересвідчення, що з одного боку ведемо — тобто наш уряд — неправильну політику на східних просторах Річипосполитої, і з другого боку, що польська держава і польський нарід мають в митр. Шептицькім завзятого і невблаганного, але інтелігентного ворога. Останній лист митр. Шептицького може нам багато пошкодити у католицькому світі, хоча справа торкається православія.

„З митр. Шептицьким особисто є так, як з цілим українським рухом у Польщі. Нібито йде про будову України над Дніпром, принайменше на те це українство в Польщі навіть підтримується, а насправді повстає „Україна" під Львовом і Люблином. ...Митр. Шептицький — це символ релігійного й політичного заколоту на окраїнах Польщі... Не може так бути, щоб у кожній важній та життевій для Польщі справі забирала слово людина, що відірвалася свідомо від польщини і зловживала щитом католицизму і церковного зединення для підтримки національного і політичного сепаратизму".

Оце ті „гріхи", що їх ендеки, не перший зрештою раз, закидають митрополитові Шептицькому. Цим разом їх особливо подразнило те, що Митрополит виступив в обороні православія, в якому все було добре, доки „не закралося в нього українство".

„А тепер ще втручується до цих справ людина, що арогує собі в Польщі права надсудді, надпрезидента, надпримаса і наднунція, і яка є чоловим представником сепаратизму.

„Цей стан мусить припинитися. Якщо польський уряд взагалі здібний до якихсь поважніших рішень, як репресійні зарядження поліційної натури, то мусить поробити поважні і рішучі кроки, гідні великої держави, що поклали би край теперішньому положенню. Мали моральне право видати пастирський лист православні єпископи, але не мав цього права митр. Шептицький".

До рішучих кроків супроти митр. Шептицького накликає другий ендецький орган: **„Гонєц Варшавскі"** (ч. 232 з 25-го серпня ц. р.) у статті п. н. „Конфіската пастирського листа митрополита Шептицького за протидержавне становище". При цій нагоді треба підкреслити, що голоси польської преси з приводу пастирського листа митрополита Шептицького здебільша повні анальфабетизму та плитких висновків. „Гонєц Варшавскі" нпр. пише:

„Лист починається ось так: „До цілого духовенства звертається Андрей, „метрополіта львовскєй цалєй Галичини"... Вже сам титул невластивий. Митрополит Шептицький не має права арогувати собі такого титулу, бо конкордат такого титулу ніде не передбачує, а йому прислугує титул „метрополіти львовскєго обжондку грецко-русінськєго".

Шкода, що мудрагель з „Гоньца Варшавского" не поцікавився тією справою, коли вже брався про те писати. Був би не писав нісенітниць про „львовску цалу Галичину" та про невластивий титул.

Всеж „Гонєц Варшавскі" підкреслює велику вагу події:

„Трапився випадок великого значіння в нашій меншинній політиці: адміністраційна влада уважала за необхідне сконфіскувати пастирський лист, що його видав уніятський митрополит Шептицький".

Переповівши коротко за комунікатом ПАТ-а, про що мова в пастирському листі та згадавши соймові інтерпеляції посла д-ра Барана в цій справі, „Гонєц Варшавскі" пише:

„Характеристичне що в обороні православія станув католицький епископ. Щоправда, митрополит Шептицький віддавна віддавася ілюзіям злуки двох церков: православної та уніятської. В тому дусі працював він підчас заслання в Києві і завдяки своїй акції, що зрештою не мала ніякого успіху, здобув впливи у Ватикані.

„У свому листі висуває м. і. також і цей огляд: доказує, що події на тлі церкви утруднюють унійну акцію. Це тільки закольочування опінії, бо насправді Шептицький, дошукуючись у цілій справі акції масонів у параліжуванні релігійної акції, що її ведуть у порозумінні з польським епископатом та за відомом нунція Кортезія, стає в обороні українського руху, якому від літ патронує".

Отже знову: українство, якого ендеки не можуть митрополитові Шептицькому дарувати.

„Справа цього виступу — кінчить „Гонєц Варшавскі" — матиме неохибно свої дальші відгомони. Польський уряд повинен виступити рішуче там, де треба, проти того, щоб чолові люди вели протидержавну акцію. Мимохіть приходить на думку голосний виступ посла Войцеховського проти Шептицького, як заколотника обопільних польсько-руських взаємин. Чи нема способів, щоб з цим скінчити?..."

Цю статтю „Гоньца Варшавского" занотував у свому огляді преси варшавський **„Час"** (ч. 232 з 25-го серпня ц. р.) п. н. „Непристойні методи". Між іншим „Час", який попереднього дня появився з великою білою плямою на першій сторінці, пише, що була там стаття про те саме, чого торкнувся і лист митрополита Шептицького.

„Та сама доля, яка стрінула нашу вчорашню статтю, впала й на присвячений цій самій справі пастирський лист И. Е. митрополита Шептицького... Ця конфіската дала „Гоньцові Варшавскому" привід до небувалої напасти на И. Е. митрополита Шеп-

ЛІТЕРАТУРНИЙ КОНКУРС „ДІЛА" Ч. 24.

ІВАН МОЙСЯК. 2

На посаді.

Та я ввесь свій сум за селом, за іділлями, за гіллями та віттями вербовими, березовими, за річкою, за садками захова́ю ген у кутку серця, як ховає жебрак миску борщу на весіллі.

Думка виривалась далеко вперед, наче прудкий лошак поперед воза. А коли вже фантазія долітала до найдальших обріїв — щезало все. Я був іще у Видинові, про мене ніхто ще не знав і той карієрний шлях, що послався аж ген у Львів — не виходив ще поки що із Видинова.

Мою увагу прикували тепер „актуальні" справи: гардероба! Це були властиво штани й „маринарка", що булиб дуже до лиця боснякові, у всякому разі не урядовцеві П. С. К.

Я постановив роздобути трохи гроша на конто моєї майбутньої пенсії. Сюди-туди, розстарав кілька золотих, позичив ровер та подався в місто. Мені треба було черевиків, плаща, капелюха.

Почалась торговля.

І сотий раз я переконувався, що англійський економіст мав рацію: „Сучасні люди генії продукції, а ідіоти розподілу". Золоті слова, геніяльні! Мабуть, таки на власній шкурі він дійшов до такого висновку, мабуть, біда йому подиктувала таку глибоку й наукову синтенцію. Ну, просто з уст мені її вирвав, бо колиб не він — так сьогодні моє прізвище красувалось би під нею. А чужинці цитувалиб: „...Як ядерно й бистро про це наш славний український економіст (моє прізвище вже знаєте!) ствердив... Не довелось... нічого! Заздрість ні до чого не доведе. Може ще щось видумаю. Життя коротке та язик довгий, думок хмари, — може виберу з них кілька міцніших, так як вибирають хлопці писанки на Великдень і кину на папір.

Таке снувалось у голові кандидата на консумента блаватних товарів. Одягав я ріжні плащі: в деяких було мені до лиця так, що нащадки вибраного народу аж ахкали з подиву, аж прицмокували з медовою усмішкою.

— Ви собі, Богу дякувати... — похитували головами, маючи цілий арсенал похвал. Господи! Який то благородний народ!...

Але я відбився від теми. Бачите, вельмишановні громадяни, епізоди, наче розбійники зза кущів вискакують та припізнюють спокійно-рівномірний шлях мого оповідання

Ідемо далі. Таке то: плаща не купив. Думаєте, кольору не підібрав, — крій мені не вподобався?

Амплітуда, громадяни, велика між „маю" і „треба" — оце дійсна причина. Гай-гай! А так хотів стати консументом блаватних товарів!... „Ідіоти розподілу!" — мелянхолійно мимрив я під носом пробираючись з крамниці до крамниці. Купував, торгував, сварився з жидами, забуваючи їхню величню місію.

Дідько з ними! За черевики теж хотіли, як за рідну маму...

— Не дам! — затявся я. — Якось собі порадимо... не штука витрачувати готові гроші. Але капелюх таки купив.

* * *

З важкими думами тікав з осоружного міста: 50 зол. за плащик! Шляг би го трафив! Та-ж вартість товару рівняється вартости праці витраченої на його продукцію. А скільки ж там тієї праці коло такого плащика?! Спекуляція!

Блискавки інтелекту родили громи обурення: захмарилось і посипався буревійний дощ проклонів на всіх і вся. Незгідність життя з економічною теорією була така наглядна, що хотілось на ввесь світ про неї ревіти.

„Адже вартість товару... так... вартість товару... товару..." І виснажений мозок не зумів докінчити „вченого" речення.

(Далі буде).

тицького. Цікаве, що ця напасть — це одночасно полеміка. Так. Полеміка зі сконфіскованою енунціяцією. В тій полеміці „Гонєц“ передає зміст пастирського листа П. Е. митрополита, але робить це в спосіб вже не тільки нельояльний, але просто непристойний. Гадаємо, що ніякий шануючий себе часопис не дозволив би собі — у випадку конфіскати енунціяції противника — на полеміку з ним, особливо в тому тоні, на який позволив собі „Гонєц“. Таку поведінку треба напятнувати, тимбільш, що „Гонєц“ дуже добре знає, що на справу ліквідації тих „зайвих православних обєктів“ в католицькій польській опінії думки щонайменше поділені“.

Навівши закінчення статті „Гоньца“, яке ми вгорі зацитували, „Час“ пише:

„Це виразне домагання застосувати супроти П. Е. митрополита Шептицького якісь репресії. Треба жалувати, що супроти становища цензури, можуть на тему порушеної тут справи появлятися єдино енунціяції у стилі „Гоньца“. В такий спосіб може витворитися дуже нездоровий стан, який є завжди вислідом всякої односторонности“.

Цей голос залишиться мабуть одинокий такий у цілій польській пресі.

Всі ці голоси подаємо виключно як інформаційний матеріял, не додаючи ніяких власних коментарів.

Знаменна заява у справі 40-годинного тижня праці.

Авас повідомляє, що прем. Даладіє задумує перевести зміни в законі про 40-годинний тиждень праці декретом, не скликаючи парляменту, лише використовуючи повновласти. Прем. Даладіє не йде зовсім про нарушення закону, лише про дозвіл відступити в деяких випадках від засади, щоб оживити продукцію. Здогадуються, що більшість партій підтримає премієра і комуністи та соціялісти не здобудуть у парляменті більшости.

СОЦІЯЛІСТИ ДОМАГАЮТЬСЯ СКЛИКАННЯ ПАРЛЯМЕНТУ.

Президія адміністраційної комісії соціялістичної партії наказала своїм делеґатам до ради „людового фронту“, що відбудеться в четвер домагатись скликання парляменту. Одночасно делеґати будуть домагатись, щоб рада „людового фронту“ протиставилась усяким замахам на теперішнє законодавство.

Промова прем. Даладіє знайшла живий відгомін у Москві. Большевицька преса пише, що французька комуністична партія приступить у найближчому часі до широкої пропаґандової і страйкової акції, щоб повалити уряд прем. Даладіє.

Генеральний секретар ґенеральної конфедерації праці склав заяву журналістам у Ню Йорку у справі недільної промови прем. Даладіє. Генеральна конфедерація праці — заявив Жуо — годиться на часову модифікацію 40-годинного тижня праці в деяких промислах, беручи лише під увагу справу національної оборони. В ніякому іншому випадку не моглаб згодитися на загальне скасування цього тижня головно з огляду на зріст безробіття. На питання журналістів заявив, що компроміс можливий. Закон про 40-годинний тиждень праці передбачує деякі уступки. Дотепер промисловці не скористали з них. Кажемо їм: скористайте наперед з уступок, що їх передбачує закон. Якщо нові уступки необхідні, ми готові розглянути кожне положення і вести переговори. Перед відїздом до Мексику Жуо склав візиту през. Рузвельтові.

Зберігати міру в українських суперечках
на чужинецькому терені!

*З кол української еміграції в Німеччині дістаємо нижченаведені міркування, з якими в засаді годимося, не входячи у подробиці суперечок на тамошньому ґрунті. — **Ред.***

Суперництво в людськім середовищі, в людській громаді є природним явищем і являється одною з признак життя і активности. Старий це комунал, але треба його часом пригадувати. Суперництво в таких обставинах, які доля присудила нашому народові, мусить знати межі, що їх не вільно переступити, щоб з купіллю не вилити дитини.

З кол нашої еміґрації в Німеччині надходить вістка, що одна її частина, невдоволена, що управа Українського Наукового Інституту находиться у більшости в руках симпатиків одного політичного напрямку, підкопується під нього способами, які можуть компромітувати ціле тамошнє українство в очах господарів і принести шкоду самій установі, що повинна бути цінністю усього українства.

Ми далекі від того, щоби вмішуватись у суперечки, що ведуться між нашими еміґрантами в Німеччині за політичний провід та за його репрезентацію. Це внутрішня еміґрантська справа. І маємо зрозуміння для погляду, що вести й політично репрезентувати українське еміґрантське життя повинна та організація, що має за собою більшість громадян, традицію і правно-моральні підстави та проявляє живішу діяльність. Зокрема ми зовсім не були та не є політичними симпатиками того напрямку і тої групи, що має впливи на терені Українського Наукового Інституту в Берліні.

Але як супроти, скажім, Українського Наукового Інституту у Варшаві чи українських високих шкіл у Чехословаччині не прикладаємо політичної мірки до людей, що в них працюють, тільки вартість цих культурних установ розцінюємо по вислідах їхньої праці, так саме розглядаємо корисність чи некорисність Українського Наукового Інституту в Берліні з погляду його роботи для ознайомлення чужинців з вкладом українського духа й інтелекту у скарбницю всесвітньої культури. Для всіх українців є місце під сонцем і кожний має право — працювати. Це справа розуму і громадського такту, щоб керманичі Інституту, основаного й досі — як здається — совісно веденого, старалися притягати до роботи чи навіть співвирішности у справах Інституту вартісних для культурної роботи людей з іншими ідеольоґічними поглядами. І того українське громадянство має навіть право домагатися. Але це наша внутрішня українська справа, до полагоди якої не вільно потайними ходами втягати чужих, хочби навіть господарів. Це треба ясно й отверто сказати, щоб знову не повторилося, що розсвареним українцям накидується на репрезентанта царський московський ґенерал Біскупський, людина, що з українством абсолютно нічого не має спільного...

Ділом ушануйте память тих, що своїм зусиллям та терпінням поставили нас у ряд націй.

Японці перервали полученя
між Кантоном і Гаков.

Японські війська, які наступають здовж полудневого берегу Янце в західнім напрямі, опинилися тепер у віддалі 2 км. від міста Чінган (52 км. на полудневий захід від Кіюкіян) і пішли вчора рано до вирішного наступу на це місто.

З Токіо повідомляють, що залізничий міст між Інчаніяо та Ванцун знищили японські водолітаки. Залізнича комунікація на лінії Кантон—Ганков перервана. Вчора японські водолітаки виконали 8 налетів на залізничі лінії Кантон—Ганков і Кантон—Кумон.

Японські війська зайняли вчора рано м. Ціючен (полуднева частина пров. Шансі). Японці мають теж у своїх руках кінцеву стацію залізниці Татун—Пучов—Ганку та місто Мовтівчея (на північнім березі Жовтої Ріки).

ОЛЬГА СУХОВА.

Зі спогадів яворівської інститутки.

В серпневий ранок висіла з поїзду в містечку Белзі майже нікому незнана монахиня. Хоча минало її багато людей, що йшли до церкви, бо це був празник Спаса і державне свято народин колишнього австрійськ. цісаря — то ніхто її не пізнав. Роки та монаший одяг дуже її змінили. Минула ринок, церкву, але не прямувала до рідної хати, бо батьків там вже давно не було, а на батьківщині осіли чужі люди. Завернула в маленьку вуличку й увійшла в хату брата. Після привітання, відпочила, оглянула міщанські гаразди, поговорила з дрібними діточками, що були без мами і їх виховувала бабка. Олю приголубила і сказала:

— Ти, Олю, поїдеш зі мною до школи до Яворова, вчитись на вчительку.

По кількох днях тета Мариня, що в монастирі називалася „мати Олімпія“, спішила на двірець і вела за ручку 12-літню Олю з клуночком в руці. Хоча дома не було гараздів, то все-ж Олі жаль було розставатися з ріднею та товаришками дитячих забав.

Тоді залізниці до Яворова ще не було. Найближча стація на шляху Ярослав-Сокаль — була Гута Зелена. Тета найняла малий візок, запряжений у два малі коники та по цілонічній їзді, над ранком приїхали у монастир. Після приїзду тета щось довго радила з матірю ігуменею...

Зразу малій Олі скучно було самій серед чужих, без ровесниць. Добра тета брала її у город, де доглядали пчілок та тулила сирітку і нераз отирала сльози та розвівала тугу.

Так минули останні дні серпня. Нараз зароїлось від дівчат, що до школи СС. Василіянок зїжджалися з усіх усюдів, навіть з Лемківщини, Бойківщини та з Поділля. Їхали по кілька днів фірами...

В 1904-ому році покинула Оля Яворів, знову з клуночком. З благословенням тети, з її молитвою рушила у світ шукати долі. Хоча бідна, але в головці повно ідей бадьорости, віри в життя. Знайшла ідейну працю у школі, серед рідних людей. Заложила родину, виховала дітей...

По 34-ох літах, як вислужена вчителька, знову їде до Яворова відвідати старушку тету, монастир, сплатити довг вдячности. Які ріжні враження по тілько літах. Чи така школа, як вона її покинула? Чи є ще ті монахині, вчительки, що її виховували? Чи памятають вони ще добрі часи Ігумені Онисими, Ольги тай старої Маріянни, що днями і ночами варила та пекла для інституток? Чи застане стареньку тету в здоровлю, в пасіці, де пчілки бренять і зносять до вуликів медок?

З такими гадками віздждає Оля в монастирське житло. Дзвонить. Фірту і двері відчиняє монахиня. Зі сльозами радости бадьоро біжить тета, мати Олімпія. Багато запитів, як за дитячих часів, трохи спогадів і вже веде стару Олю за руку до пасіки, щоб показати свої пчілки, як давно колись. Потім привітання з ігуменею, монахинями... Знову спогади... З тих, яких лишила колись, багато нема, а тета мов сирітка серед молодших монахинь, як справжня мати і бабка серед духових дітей.

Знайшла Оля ту саму настроєву тишину в монастирській церкві. Таксамо шуміли липи коло горішньої церкви. Але школа СС. Василіянок змінилася, бо змінився цілий Яворів. Виросли національні установи, що їх двигнули ударні громадяни для загального добра народу. В цьому напевно чимала заслуга також школи СС. Василіянок, що десятками літ виховувала цілі покоління нашого жіноцтва. Вклали у те виховання багато труду катехити, як бл. п. о. Кость Миколаєвич і о. Юрій Кміт.

Школа СС. Василіянок була зразу 5-тикласовою, відтак учительською жіночою семинарією з правами державних шкіл, а нині — це жіноча ґімназія уладжена згідно з найновішими вимогами, вивінувана в наукове приладдя, має просторі ясні, соняшні, шкільні кімнати і грища до забав. Але чомусь нинішні батьки оминають Яворів, і воліють виховувати та вчити свої доньки серед великоміського шуму й гамору, бо там театри, кіна, музеї, такі необхідні для всесторонньої освіти. Можна на це ріжно дивитися. Багато наших поколінь виховувалося без того на добрих громадян.

Нині державні народи основують виховні і наукові заведення серед природи, дбаючи про здоровля дітей. Чи не добре булоб і нам користати зі шкіл, що приміщені в гарних і здорових околицях.

Коли за кільканацять днів батьки стануть перед ділемою, де примістити свої доні, — то колишня яворівська інститутка, як виховниця своїх і чужих дітей, дає раду: Яворів — школа СС. Василіянок, що видала тільки поколінь добрих громадянок. Там знайдуть дівчатка солідну опіку, добрий харч, науку серед свіжого повітря, далеко від великоміського шуму, при взірцево уладженій, по европейськи вивінуваній та обсадженій добірними, кваліфікованими, ідейними учительськими силами, школі.

—o—

Жіноча сторінка.

Передшкільні клопоти.

З тяжким серцем стрічають матері на селі час, в якому доводиться розставатися по феріях з дітьми — щоб післати їх у міську школу. То була повна хата гамору і сміху і нараз це все кінчиться та приходять турботи у звязку з новим станом у житті дітей.

Приходить важке питання: де примістити дітей. Не даром казала одна сільська інтелігентка:

— Нічого не заздрю міщухам, тільки того щастя, що можуть мати дома своїх дітей.

Де примістити дітей? Що вибрати? Інститут, бурсу, світську чи монастир, чи приватну станцію? У кого? У старших, досвідчених людей, які живуть по давньому та думають ще нині давніми категоріями, чи у молодих? Як є кількоро дітей, то важко платити — треба мамі переноситися з дітьми самій до міста. Або ще один вихід: доїзд залізницею, де це можливе, підводою, автобусом, або марш, як кажуть веселі учні, „автоногами".

Справа досить скомплікована, бо бачимо, що як раз дитина вийде зпід опіки батьків — то виховує її школа і „станція". В дома вона перебуває тільки на феріях — а цього небагато. Саме тому це приміщення для дітей треба добре підібрати.

Передусім з уваги на самих дітей. Життя дітей, вихованих на селі, — це щось окреме від життя міських дітей. На тлі природи, при помочі своєї дитячої уяви, витворюють собі вразливі діти свій таємничий, окремий світ. І нікого до нього не допускають — крім найкращих, випробуваних друзів. І нараз попаде така дитина у дім часто зимний і строгий, де мусить замкнутися в собі. Є діти нескомпліковані і щирі, які люблять ділитися своїми враженнями, а є і пещені, яким теж тяжко звикнути до станційного режиму. І все те треба взяти під увагу, коли вишукуємо для дитини приміщення, щоб воно було відповідне також для її вдачі.

Крім цього, що треба дати дитині здорове мешкання і харч, треба її ще й вести та виховувати. Треба доглядати, щоб не попала у невідповідне товариство, щоб не вчилася кривити душею. А все те не легка справа, тому підшукуючи мешкання для дітей, треба дивитись, чи люди, яким своїх дітей доручаємо, зможуть вивязатися зі своїх обовязків.

Великою небезпекою для дітей є доїзд залізницею. Хто не подорожує часто і цього не бачить, нехай хоч раз переїдеться ранішнім підміським поїздом і пригляненться. Поминаємо вже дуже раннє вставання, поспіх, який не дає навіть проковтнути снідання, добігання поїздів, вичікування у зимних ждальнях і т. п. Найголовніше — це дуже ріжнородне товариство, яке може неодного злого навчити — особливо хлопців. Це під моральним оглядом. З другого боку є тут небезпеки для здоровля, а то і життя. Нераз доводиться затримати за обшивку хлопця, який не жучи на те, щоби поїзд доїхав до стації, гойдається на дверях вагону, або спирається плечима на незамкнені двері. Ласка Божа, що не забється хлопець в дорозі.

Приходить на думку, може утопійна ідея, чи не вдалося би створити в більших містах щось посередне між бурсою і приватною станцією на кооперативний лад. Винайняти для кількох родин відповідне мешкання, вишукати управу, адміністративну і педагогічну і вести так свою молодь під доброю і ідейною опікою. З довезених харчів і доплат вести кухню. Кошти такої збірної станції може не були би при добрій господарці великі. А можеб дали батькам спокій, за добре поведення дітей в часі шкільного року. У вихованні є нові методи, які в такому не дуже численному молодому царстві далисяб перевести.

Покищо надумаймося добре, заки примістимо наших школярів, щоб вони не мали шкоди на душі й тілі.

І. Д.

Балачки про моду.

Найважче сказати щось про те, „що будуть носити" на початку кожного сезону. Мода, звичайно, в переходовому сезоні робить ріжні такі вибрики, що справді важко зорієнтуватись, як те все скінчиться. Ось, наприклад, на початку весняного сезону були всі дані за тим, що носитимуть багато пелерин, а потім ті моделі цілком зникли і тих пелерин навіть Париж небагато бачив, але натомість дуже принялася квітяна мода на капелюхах, хоч ми тут у Львові також не багато тих квітів бачимо.

Тепер знову в капелюхах бачимо ріжні екстраваґантности, які невідомо чи втримаються, але про які всеж з обовязку треба дещо сказати. Отже капелюхи дуже маленькі і далі дуже нагадують своїм фасоном і прибранням капелюшки наших бабунь. Замість квітів багато прибрання з стяжок, тоненьких пер та ріжних спинок. Очевидно, що й зачіска пристосована відповідно до тих капелюхів. Волосся счісують тепер модні пані з потилиці наперед і укладають на самому вершечку у ріжні штудерні льоки. Часом така зачіска дуже личить деяким особам, але назагал ця мода мало практична і не має великих виглядів на те, щоб вона довше втрималась.

Загальна „лінія" мало зміняється. Сильветка далі струнка і трохи хлопяча.

Великим успіхом користується тепер вовняна спідничка і їй у найближчому сезоні ріжні модні референтки заповідають „велику майбутність". Є навіть голоси, що спідничка з легкої вовни зявиться навіть увечорі на ріжних прийняттях чи менших забавах. Певно, що до спіднички належатиме блюзка. Є багато ріжних моделів тих блюзок, але великої зміни в їх крої в порівнянні з минулорічними не видно, хіба те, що знову зявляються широкі рукави, зібрані до вузького маншета. Матеріяли блюзок преріжні, від вовняних до шовкових і коронкових включно. Дуже люблена оздоба таких блюзочок — ріжні ґафти. Ґафтують не тільки монограми, але й цілі гасла чи імена. В Парижі ця мода ґафтів мала особливо великий успіх в часі побуту там англійської королівської пари. Тоді не тільки на блюзах, але й на капелюхах, рукавицях, торбинках та деінде вигафтовували ріжні привітні оклики для королівської пари, герби Англії і Франції та ріжні символи.

З кольорів заповідають жовті ріжних відтінів та знову гнило-зелений.

А зрештою маймо трохи терпеливости, найближчі тижні принесуть такі нам уже докладніші відомости від пані моди.

Рита.

Смерть леді Варвік.

Англійське жіноцтво мало велику втрату в особі леді Варвік, що недавно померла у 77-ому році життя. Була це визначна жінка, що мала великі впливи у громадському житті Англії і яку шанувало все англійське поступове жіноцтво, хоч і не годилось з її політичними переконаннями.

Леді Варвік походила з заможньої аристократичної родини Майнардів, а по смерти свого діда, що лишив їй велику спадщину, стала одною з найзаможніших дівчат вікторіянської доби. Була вона до того всього дуже гарна і розумна. Її поява при королівському англійському дворі зробила таке велике враження, що королева Вікторія вирішила одружити з нею свого наймолодшого сина Леопольда. Та доля покерувала інакше. При князеві Леопольді завжди був його прибічник льорд Брук, що пізніше через спадковість став пятим ґрафом Варвіком. Молода міс Майнард закохалась в прибічнику князя Леопольда, а королева Вікторія, що сама вийшла заміж з великої любови, зрозуміла молоду пару і не робила їм перешкод.

Молоде подружжя Варвіків вело дуже веселе товариське життя і їх балі та приняття були знані в цілій Англії. 1895 рік був дуже тяжким роком для Англії. Біда і голод панували серед більшости населення. Леді Варвік жила далі безтурботним життям і цього року, як попередних улаштувала велике приняття з балем, що задивував своєю розкішшю цілий край. Та той баль відіграв рішальну ролю в житті леді Варвік. Другого дня по балю зявилась в одному з соціялістичних часописів „Клеріон" велика статтія повна обурення і докорів на адресу молодої багачки, що розкидала гроші повними жменями і веселилась тоді, коли цілий край так тяжко бідував. Автором тієї статті був сам начальний редактор того часопису Роберт Братшфорд, людина дуже розумна і впливова. Обурена статтею леді Варвік поїхала просто до редакції, щоб сказати Братшфордові, що вона про цю статтю думає. Але з редакції вона вийшла не як переможець, але переможеною. Братшфорд зумів не тільки переконати її, але й зєднати для своїх ідей. Повних два роки студіює леді Варвік соціялістичні питання і перечитує уважно всю літературу з тієї ділянки. Вкінці вона проголосила: „чи добре чи зле, але соціялізм стає від нині моїм вірую"...

Це проголошення викликало величезний товариський скандал і її навіть попрохали не відвідувати більше королівського двору.

Леді Варвік береться до роботи. Основує ріжні школи для дівчат і хлопців. Відчиняє крамницю, в якій сама продає вироби своїх учнів-ремісників. Відбуває безліч ріжних конференцій, дає відчити на ріжні теми і навіть бере активну участь у виборах та ставить свою кандидатуру на посолку, але її кандидатура не пройшла. Була вона членом федерації соціялдемократів, а потім членом соціялістичної партії та робітничої партії. Вона подарувала свій маєток, щоб там улаштували соціялістичний університет і дім відпочинку.

Енергія леді Варвік і її доброчинність не мали меж. Вона своїм коштом утримує багатьох письменників і письменниць у своїй палаті. Сама вона багато пише, і друкує у 1929 р. свої спомини. Вона так широко роздає своє багацтво, що при кінці світової війни опинилась сама у великій матеріяльній скруті.

Не дивлячись на її соціялістичні ідеї і вірування велика дружба єднала її з королем Едвардом VII, що дуже її шанував за її працю і чесність. Хоч він і зовсім не поділяв її переконань і поглядів то проте терпеливо вислухував всі її соціялістичні міркування, а навіть кажуть, що леді Варвік мала на Едварда VII великий вплив і що часто король з нею радився у важних державних справах. Нарід прозвав леді Варвік — „червоною ґрафинею".

Англійська преса і англійське жіноцтво, хоч і не у всьому годилось з ідеями і переконаннями леді Варвік, відмітили її смерть ріжними статтями та обходинами, як визначної розумом і працею та своїми добродійствами жінки.

ЛИСТУВАННЯ.

Вп. панна М. Р. — Станиславів. Просимо ставити питання, а ми радо дамо відповідь, якщо це буде в нашій компетенції. Ваші зауваги приймаємо до відома, хоч в дечому з Вами не годимось і як це Ви найдете відповідь у статтях, що в скорому часі зявляться на „Жіночій Сторінці". Дописи з місць радо міститимемо, тільки пишіть про речі, які можуть цікавити загал нашого жіноцтва. Нарікаєте на байдужість загалу нашого жіноцтва до щоденної преси, — а ми до Вас приєднуємось. Так, в інших країнах це виглядає цілком інакше, але сподіваємось, що потрохи і наше жіноцтво звикне до щоденної преси та читатиме не тільки, як Ви пишете: „Сторінку без політики" чи фейлєтони. Щиро вітаємо.

Сторінка без політики.

Індіянський ярмарок.

В маленькім містечку Гамопі у стейті Новий Мексик відбуваються тепер оживлені підготування до ярмарку, який уладжують там кожного року при кінці серпня. Всі червоношкірі розсіяні по американському суходолі, числять дні, які відділюють їх від того традиційного свята.

На тиждень, а то і два тижні перед початком ярмарку пустинями порослими кактами починають мандрувати високі стрункі мужчини та проворні жінки. Вони зрідка перекликаються з іншими мандрівниками, які хоч скриті за горбками, завжди відповідають такими самими давнікими окликами.

Індійці племени Навахо виправляються великими групами в дорогу. На нічлігах вони співають і танцюють дайже до світанку. Із семи сіл „народу миру" виїздять невеликі, але кремезні представники племени Хопіс. З Арізони мандрують апачі, колись войовниче й жорстоке племя, тепер торговці кіньми й мистці плетених кошиків. Із Тао йдуть індіяни Пуебльо. Це спокійні червоношкірі, які займаються хліборобством. З Кольорадо йдуть мандрівники племени Юта. Склягома висилає на ярмарок племена Кіова, Повнів та Команчів, з полудневої Дакоти мандрують тверді як сталь Сію.

Більш як трицять племен збереться на ярмарку. Земля дрожить від барабанних ударів та боєвих окликів. Скрізь розкладають червоношкірі ватри і дим зрубаних кедрів густою хмарою підіймається до неба.

Святочний похід.

Відкриття ярмарку починається святочним походом усіх індіян вулицями Гамопи. Навахи йдуть у білих штанах і зелених фланелевих сорочках, прикрашених срібними й мідяними бляшками. На шиї та руках висять ріжні дрібні шкляні прикраси. Апачі наводять страх своїми чортівськими масками й диким воєнним танцем. Дівчата племени Зуні проходять стрункою обнаженою юрбою з глиняними дзбанками на голові. Жінки племени Тао йдуть у пестрих одягах та високих козлячих шапках, разом із своїми мужами, одягненими в білі сорочки. Грохочуть підчас походу там-тами, дзвонять мідяні дзвіночки і крізь ту незгармонізовану музику пробиваються пронизливі вигуки людей.

Ярмарок.

Головна саля ярмаркового будинку завішена дорогоцінними килимами навахів. В середині виставлені кошики з вербових прутів, ковані срібні вироби, прикраси з мушель, яскраве піря птахів... В середині салі кожного ранку, при сході сонця жрець-знахор племени Навахо починає символічну картину. На бронзовому піску, насипаному на долівці, він розкладає куснки забарвленої глини, які складаються на рисунки — історію якогонебудь легендарного героя. Рисунок доволі складний, одначе він мусить бути закінчений до заходу сонця. Відтак той рисунок нищать і ранком жрець починає новий рисунок.

Пополудні відбуваються змагання у скоках, гри та пописи зручности. Довкола арени співають тисячі індіян, танцюють, заручуються, печуть баранину. В повітрі порох, дим і невгомонний сміх.

Аж ось починає смеркатися й на небі запалюється низько помаранчева заграва. Білолиці відвідувачі ще товпляться довкруги павільонів, на вулиці по давньому чути співи індіян. На обох кінцях площі до танців запалюють величезні ватри. Їх хитке полумя витворює якийсь дивний, наче зачарований настрій, особливо, коли на арену входять, прикрашені височезними перами червоношкірі танцюристи.

Ніч.

Після страшного, понурого, діявольського танцю, що його виконують апачі, появляються на арені чарівники племени Навахо. Вони засаджують у землю зерно, яке під їх спів починає рости й за кілька хвилин осягає доволі велику висоту. Відтак чарівник кладе в коробку перо і, знову при співах, перо починає крутитися й танцювати.

Раптом із нічної темені вискакує якийсь божевільний нагий чоловік. Він скаче довкола ватри, майже купаючи у вогні своє голе тіло. За ним зявляється другий, третій і вкінці ціла юрба крутиться довкола ватри і скаче крізь неї. Відтак, раптом, як вона зявилася, так теж несподівано щезає ця юрба нагих танцюристів.

Тоді настає тиша. Туристи, дрожачи легко від свіжого нічного вітру йдуть до своїх авт. А ранком, після закінчення всіх ярмаркових церемоній червоношкірі пускаються в поворотну дорогу до своїх батьківських ватранів.

Останні відходять навахи й опісля ще довго чути здалеку їх сумовитий спів:

„Пікі—йо—йо!"

(Туди пішов я...).

Боротьба з випханими биками.

Національний еспанський спорт „тавромахія" — боротьба биків стратив тепер багато зі своєї колишньої популярности й атракційности. Очевидно все це наслідки війни, яка ведеться вже третій рік в Еспанії. Воєнні події дають еспанцям аж забагато сильних емоцій і вони не потребують їх зовсім шукати на цирковій арені. Тому теж усі більші боротьби биків, які відбувалися підчас війни в еспанських містах, принесли своїм організаторам величезний дефіцит. Та це ще не значить, що публика не ходить на боротьбу биків. Навпаки, зокрема молодь далі цікавиться цим національним еспанським спортом і не лиш використовує кожну нагоду, щоб приглядатися боротьбі биків, але сама теж дуже радо відбуває тореадорські вправи у спеціяльних „тореадорських академіях". Найбільше таких шкіл має Севілля. Не зважаючи на війну, ці школи підготовляють нові кадри тореадорів, які рекрутуються іноді апоміж [illegible]тичнішої еспанської молоді.

Випханий бик.

Управителем найславнішої школи тореадорів є славний герой арени Хозе Гонзалєз Пілін, який поставив собі за завдання вивчити у своїй школі нову ґенерацію великих тореадорів та аматорів „тавромахії". В цьому він має справді великий досвід.

Свої виступи на арені він покинув вже перед кільканацяти роками та відчинив школу, з якої вийшло вже багато знаменитих „бандеріліерів", пікадорів та матадорів. До школи Піліна приймають тільки молодців, які можуть почванитися якнайкращими фізичними умовинами та здібностями до боротьби з биками. Сини найкращих еспанських родів учаться разом із синами пролетарів. Найменшою межою віку для тих, що вступлять до школи тореадорів — це 16 літ. Найстарший вік — 25 літ.

Школа міститься в домі управителя. Широке подвіря уладжене на зразок циркової арени. При звуках старого ґрамофону, який заступає орхестру, на арену входить кількадесять учнів, які займають традиційні місця призначені для бандеріліерів, тореадорів та пікадорів. Кількох сідає на коней.

Виклад починається від теоретичних вказівок. Пілін показує учням світлини славних стріч. Відтак оповідає, як треба поводитися підчас бою та які завдання поодиноких родів борців.

Відтак приходять практичні вправи. Спершу учні вправляють у той спосіб, що наступають на випханого бика, якого тягнуть на колісцятах по арені мотузком.

Щойно, коли учні наберуть відповідної вправи, на арену пускають молодих бичків із відповідно забезпеченими рогами. Учні борються з ними, наслідуючи рухи справжніх тореадорів та послуговуються при тім тупими шпадами.

Фікційна боротьба.

Дуже оригінально й іноді навіть комічно виглядає боротьба з випханим биком.

Учні наступають на випханого манекіна з окликами: „Торо! Торо!" і колять його бандеріліями, значить вістрями, закінченими гачками, які дають їм змогу вдержатися у шкірі випханого бика. Відтак бика-манекіна, доволі неповоротного на колісцятах атакують кінні пікадори. При кінці „смертний удар" завдає випханому бикові учень, який грає ролю матадора.

Еспанський темперамент доводить іноді до того, що фікційна стріча набирає прикмет справжньої. Молоді схвильовані учні намагаються один перед одним завдати „букові" якнайкращий удар та пописуватися якнайбільшою проворністю.

„Боротьбі" приглядається публика, яка нарочно приходить за тим до школи. Серед „публики" є найчастіше батьки та свояки молодих кандидатів на тореадорів. Публика теж емоціонується фікційною боротьбою та голосними окликами заохочує борців і підбадьорює їх.

Кожний вдатний удар стрічає буря оплесків. Та горе незґарним учням. Публика не щадить їм злобних завваг та кпин.

На закінчення боротьби випханого бика вивертають на пісок арени, витягають поза арену серед радісних окликів учнів та публики. Усе як на справжній боротьбі. Що край, то інший звичай! Видно, що еспанські пристрасти до традиційного спорту сильніші від політичних, коли багато молоді замісць іти до військових шкіл, присвячується... боротьбі з випханими биками.

Коти з державною платнею.

Приятель котів, відомий письменник Павло Айнер, дав недавно представникам американської преси інтервю на тему котів. (Чим-же має тепер цікавішим американська преса займатися, як не котами? — прм. скл.) Кіт, на думку того письменника, є звіриною, на яку людина не може дивитися байдуже, лиш мусить стануть на якомусь становищі: або кота любити, або його ненавидіти. Третього виходу — на його думку — нема. У своїм інтервю той загорілий оборонець котячого роду ствердив, що ненависть, яку багато людей відчуває до кота, зовсім неоправдана. Він заявив, що лиш дві держави світу оцінили якслід вартість кота, а саме Злучені Держави Америки та Франція.

У Злучених Державах почтові уряди держать котів, які бережуть, щоб миші і щурі не гризли пачок-пересилок. Ті коти мають державні платні, а саме держава платить відповідні суми на кошти їх удержання. Кожний із начальників почтових урядів обовязаний негайно повідомити міністерство почти, коли кітка на „державній посаді" приведе котята. Тоді така кітка чи пак почтовий уряд дістає негайно підвишку, чи пак додаток на удержання малих котят, що їх згодом, коли вони підростуть, втягають на урядову листу „котячих урядовців". Тоді такі „урядовці" дістають уже свою окрему платню. Кажуть (може злобні), що генеральний директор почт має найкращий настрій тоді, коли дістане звіт про вийнятково великий „природний приріст" серед почтових котів. А що той приріст доволі великий і без державної опіки та дбайливости, не диво, що той директор має дуже часто нагоду до доброго настрою. Таких „державних котів" є вже 1000.

Ще більше оцінили вартість кота у Франції. Бо там управи військових пристаней теж дбають про те, щоб коти берегли пристаневі магазини перед щурами. У Франції розвязали котячу справу ще краще, ніж в Америці, бо коли коти постаріються, потовстіють та стають нездібні ловити миші та щурі, забирають їх давні власники і управа пристані виплачує котам емеритури, у висоті половини „звичайної" платні, що вони її діставали в чинній службі.

—o—

ЗАЛОЖИВСЯ, ЩО ПІШКИ ПЕРЕЙДЕ СВІТ.

Д-р Карло Нордфорт, 39-літній данський інжинір, заложився з одним своїм товаришем, теж інжиніром у Копенгагені, що він пішки обійде цілу земну кулю не приймаючи при тім жадної грошевої допомоги. Оба товариші заложилися ще в 1936 р. Якщо Нордфорт виграє, то він має дістати 2.000 фунтів стерлінгів, якщо програє, то має заплатити 250 фунтів.

Нордфорт обійшов уже Німеччину, Чехословаччину, Югославію, Грецію, Італію, Францію та Бельгію і тепер зайшов до Льондону. З Льондону він переправиться до Америки, відтак пішки до Каліфорнії, відки переїде до Японії. З Японії, через Китай, Індію та Арабію вернеться він до Европи.

Умовини закладу кажуть, що інжинір не має права платити готовими грішми за свій переїзд пароплавами.

Виконання закладу не обмежене ніяким речинцем.

Тактично-політичне чи ідеольоґічне порозуміння?

Голос у дискусії на тему „Мир чи війна з москвофілами".

Льояльно друкуємо цю статтю, яка в своїй першій частині полемізує з нашим становищем щодо характеру, який може мати порозуміння українського національного табору з москвофілами. Дозволимо собі тільки відразу звернути увагу, що аналізою статті „Русского Голоса" ш. автор сам підтримав нашу тезу, бо доказав „ад окульос", що галицькі москвофіли стоять надалі на таких протилежних ідеольоґічних позиціях, що всяке наближення на такій платформі покищо неможливе. Виходить льоґічно, що порозумітися можна тільки політично-тактично. Ясна річ, що пропаґанду наших ідей мусимо вести дальше і ми ніколи не казали, що москвофільська ідеольоґія „триєдиної нації" є недоторкана! В боротьбі ідей українська національна ідея переможе, але негайне порозуміння може прийти тільки на політично-тактичній платформі. **Редакція.**

Сьогодні всі вже знають, що людські діла не є висідом розумового, льоґічного думання, що люди не кермуються у своїх поступках наказами розуму, тільки своїми бажаннями, почуваннями, симпатіями і примхами. Значить, роблять часто те, що їм симпатично, хоч є свідомі, що воно недоцільно, а то й нерозумно. Це слід тямити теж, коли забираємо голос в справі „мир чи війна з москвофілами". Слід тямити, що люди з тамтого табору обвантажені атавістичним вантажем своєї доктрини.

Підхід до справи такий, щоби взаємини українців з москвофілами наладнати в чисто політичній площині, полишаючи на боці всі ідеольоґічні проблеми та кермуючися виключно тільки здоровим, практичним розумом, себто такий, як його поручає Редакція „Діла", можнаб назвати розумовим, льоґічним. Зате погляд, що наладнати такі взаємини можна тільки на підставі ідеольоґічного згармонізування світоглядів та підготови емоціонального підложжя, можна назвати підходом психольоґічним. В черзі довгих публікацій і статтей я змагав виказати більшу стійність цього останнього погляду.

Головний і важчий закид передовика „Діла" проти погляду про можливість порозуміння між українським і староруським табором в ідеольоґічній площині, це закид, що це був би недопускальний торг ідеями. Очевидно, що так поставлена проблема звучить дуже прикро. Та хто переможе перше несамовите враження і приглянеться критично справі, мусить признати, що чейже політична ідея має зовсім інший характер ніж фільософічна концепція ідей Плятона, якихось постійних, неперемінних, вічних правд всякого буття. Політичну ідею розуміємо та оцінюємо як витвір людської духовости, який повстає, доповняється і перетворюється, себто еволюціонує з нетривких, безупинно мінливих та нерідко випадкових складників та що напрямку і можливостей тієї еволюції ніхто не годен згори передбачити. Зупинка і закріплення стану якоїсь ідеї, інакше політичної чи національно політичної думки, в одній стадії її еволюції без полишення їй змоги і права до дальшого розвитку та пристосування до дійсних умовин життя — це заскорузле доктринерство, яке веде до неминучого занепаду. Клясичним зразком такого явища є історія соціялістичної доктрини в останніх десятках літ.

В такому значінні, приймаючи принцип еволюції, мусимо допустити також свого роду „торг", хоч і не ідеями. Політика це не відірвані від життя фільософічні теореми, які можуть існувати поза межами часу і простору, навіть тільки в уяві фільософа, лиш це знання і вміння практично наладнувати збірне життя одиниць і груп, що мають дуже окремішні та дуже своєрідні зацікавлення та інтереси.

В аспекті прийдешнього можна взаємини людей наладнати так, що ріжниці між їхніми потребами і аспіраціями будуть більшати або меншати. І це становитиме суть і характер політичної ідеї. Вона може так само добре наблизити згодом розєднаних, як і розєднати близьких собі по крові. І саме це завдання виконує ідеольоґія.

Хто в доктринерській впертості відмовиться піддати свої принципи перевірці, може діждатися, що життя опрокине їх коміть головою, обертаючи в нівець усі його мрії та позбавляючи його шансів рятувати справжні світоглядові цінности, що моглиб бути врятовані. Врешті вирішний голос тут як і всюди матимуть не теоретичні міркування, тільки жива дійсність. Вона тільки може ці міркування в останній інстанції потвердити або опрокинути. І колиб спертися тільки на досьогочасних досвідах, то мабуть ті досвіди краще за всі льоґічні арґументи промовляють в користь мого погляду. Дозволю собі розглянути це „ін конкрето".

Концепція виключно політичної співпраці українців з москвофілами на підставі тихого чи явного признання недоторканости національно політичної ідеольоґії обох таборів з дальшою ідеольоґічною боротьбою вказала на можливість такої співпраці в справі спільної оборони 1) прав мови, 2) школи в рідній мові,3) віри і Церкви та 4) суспільно-господарських інтересів, загрожених нинішньою земельно-політичною практикою. Не було ще відгуку на цей голос „Діла" з тамтого боку і не появилася ще міродайна заява, яка ставилаб проблему в чисто політичній площині. Зате появилася в ч. 29 з 7. VIII. 1938 „Русского Голосу" довжезна стаття п. Кареніна, в якій він, застерігаючись, що промовляє від себе та сподівається, що небагато з його однодумців не погодиться з ним, піддає аналізі мої ідеольоґічні тези. Цю статтю можнаб уважати увертурою до того, яке становище займуть москвофіли в практичній політиці. Випереджуючи дальші міркування, можнаб сказати, що в них покищо більш-менше „нігіль нові суб соле". А всеж поза зверхнім москвофільським китайським муром довершується якась глибока метаморфоза.

З десятьох тез, які я дозволив собі сформулувати, п. К. приймає чотири без застереження, ба навіть з докором, що хтось може сумніватися, що москвофіли їх не признають, — пять з „оговоркою", одну десь згубив. Цікаво булоб знати, котру, та не сказано. Пригадую, що коли я чотири року тому виступив з моїми поглядами, то москвофіли з п. Кареніним на чолі відкинули „а лімíне" і „ан бльок" усі мої теореми, а я стягнув собі від них анатему так, що москвофільські часописи оминали згадувати моє назвисько і наголовки моїх публікацій навіть тоді, коли підходили до їх змісту, цитуючи з них цілі уступи. Колиб не інтермеццо з 1935-го року, думаю, що і тих дальших пять тез булоб уже заакцептованих москвофілами без „оговорок". Та годі, треба ще пождати, бо виходить так нормально, що на засвоєння собі одної тези москвофіли потребують якраз один рік часу...

Обурення п. К., що зайва та образлива річ щойно домагатися від москвофілів признання, що ми й вони один нарід, — неслушне, бо чотири роки тому п. К. ще сам цієї правди не признавав, заступаючи погляд, що галицькі „русскіе" і українці (також галицькі) це дві окремішні нації. (Гл. „Русскій Голос" з 1935. р.), не кажучи вже про п. Ганасевича, який ту тезу лянсував на варшавському терені ще в 1937 році!

А й сьогодні п. К. впроваджує нову плутанину, створюючи нове поняття якихось „общероссов" та вживаючи цього терміну на означення національности галицького автохтонного населення. Отже слід з місця зробити застереження, що термін „общероссы" може мати сенс тільки на означення **політичного напрямку, течії і тенденції, а ніколи на означення національности.**

Жонґлюючи поняттям нації „общероссов" та підставляючи цей термін всюди там, де требаб говорити ясно про великоросів (москалів) п. К. робить якунебудь співпрацю москвофілів з українцями в обороні прав своєї власної, рідної мови, школи і культури **утопією.** Бо таку співпрацю він признає можливою тільки під умовиною, що українська мова, школа і культура буде згідна з тим, що „русское в мислі, чувстве, слове і пісме". Шкода тільки, що п. К. не подав з москвофільських видавництв і преси бодай кілька зразків того, що „русское" хочби тільки „в слове" (напр. таке „нич" зам. нічого, або такі форми як „писалисмо". Правда, як це по „общерусски"? Коли „Р. Г." недавно обурювався напр. на українське двоєння деяких шелестівок в іменниках середнього роду та копіював собі з інших граматичних форм і мовних літературних новоторів, то він забув, що еволюцією української літературної мови та правопису кермують всетаки вчені фільольоґи, які дбають, щоб цей процес ішов згідно з історичними природними розвоєвими тенденціями. Колиж хтось їх не розуміє і вони йому смішні — хай мовчить.)

Щож до звеличання російської культури, хоч заявляє, що тим не буде займатися, і признає, що українська культура „кажется даже поевншает культуру велікоросов", то тутже починає гимн похвальний у честь великоросів, котрі створили „общерусску" (читай московську) культуру, яка є для галичан „щитом от денаціоналізації"...

Кажуть: Все вовка до ліса тягне. П. К. так оголомшений своєю доктриною, що не добачує, як кожне його черґове речення заперечує сенс попереднього. Психольоґічні емоціональні стани перемагають усі вимоги льоґіки. (Це, до речі, питоме всім нашим москвофілам.)

Погляд, висловлений у моїй останній тезі, що обі сторони, однаково українці як і москвофіли, повинні закинути релігійну пропаґанду як засіб політичної боротьби, — особливо в аспекті сучасних подій такий слушний, що навіть москвофіли мусять це признати. Та діло в тому, як вони це слушне домагання переводять у практиці. Клясичний зразок цього дає нам саме „Р. Г." в цій же статті, в котрій про це пише. Отже аналізу цієї проблеми використовує як відбивну до черґового наклепу на українське священство і ґр.-кат. єрархів. Не думаємо тут входити в мерітум усіх тих безосновних наклепів, а поспитаємо тільки, чи пісня „Боже Великий" справді може образити почування найбільш навіть правовірних москвофільських ортодоксів? Бо, якщо так є, то фанатична ненависть москвофілів до українства є така велика, що про злагоду ворожнечі не може й мови бути.

Такі самі вихиляси виявляє п. К. в справі відношення старорусинів до большевизму. Він обурюється, як можна дорікати старорусинам совітофільством, коли III. Інтернаціонал знівечив могутність Росії та нарушив доґму одної, „неділимої", визнаючи національну окремішність українців. Але таки тут же, не узгіднюючи навіть льоґічно думок, запевняє, що тепер вже все йде до кращого, бо Сталін завернув на шлях „общерусского" націоналізму та змагає до знівечення української самостійницької ідеї. Отже який висновок з цього?! Чи не куріоз така арґументація!

Пропаґанда большевизму — це сьогодні інтерес великоросів. Ця пропаґанда йде через кордони. І віддаль Галичини від території, заселеної великоросами, тут не перепона. І тому погляд, що галичани, які не сусідують з великоросами, не можуть мати з ними ніяких конфліктів, цей погляд є очевидно помилковий або свідомо фальшивий. Зрештою, коли москвофіли находять спільноту інтересів галичан з москалями, то мусять признати, що теоретично може заіснувати також суперечність тих інтересів.

Як бачимо, навіть в таких справах як відношення до большевизму наші москвофіли не можуть заняти виразного становища, тільки ховаються за ріжні софістерії.

Зате читаємо в статті п. К. багато про великі блага, яких галичани зазнали в минулому від Росії і великоросів. Про це ми нічого не знаємо. Зате знаємо, що Росія залюбки використовувала і готова завжди використовувати сентимент декотрих кол легковірних галичан, і то зовсім без скрупулів, для цілей своєї еґоїстичної імперіялістичної політики.

Може найбільш характеристична заява п. Кареніна чи пак „Русского Голосу" в справі відношення наших москвофілів до великоросів з одного та українців з другого боку. Проблема була поставлена так, що наші москвофіли у всіх конфліктах між українцями (по їхньому малорусинами), і великоросами (москалями) без за-

стереження стануть по боці українців а не москалів, документуючи цим свою найближчу спорідненість з першими. Отже на це таке природне і помірковане домагання відповідь з тамтого боку паде така, що москвофіли за кожним разом від випадку до випадку мусять щойно провірити, чи змагання українців є для „общерусских", а тим самим для українських інтересів користні чи шкідливі. Це так, неначе б хто сказав: Я твій рідний брат і приятель, але, коли ти попадеш в спір з нашим далеким свояком, то я провірю насамперед, чи ти справді маєш правду і розумієш гаразд свій власний інтерес та щойно тоді вирішу, чи мені станути в твоїй обороні, чи проти тебе... — Не знаю, чи міг би хто признати таке становище доказом прихильности, братньої любови і почуття найближчого кровного звязку! Виходилоб,що українці або самі собі вороги, або такі безглузді, що несвідомо діють на свою власну шкоду, підчас коли москвофіли, розуміючи добре інтерес свого народу, доходять до блискучих успіхів... Треба, щоби хіба хто з місяця впав на землю, щоб дефетизм українців бачив в їхній культурно-просвітянській та економічно-господарській розбудові чи навіть збереженні політичного престіжу в неймовірно важких умовинах життя, а успіхи находив у маразмі, в якому животіють сьогодні наші москвофіли.

Це така сама гумористика, як чергове макабричне домагання „Русского Голосу", щоб українські посли виєднали своїм впливом у влади для москвофілів дозвіл на відкриття в Галичині шкіл з російською викладовою мовою, за що не подбали ані навіть не думали розбивати собі голову їх власні, так добре у влади записані „депутати" і „деятелі" як славний денікінський старшина Міхал Бачинський і о. Яворський в часах найкориснішої для них політичної конюнктури!

З відповіди п. Кареніна видно, що його підхід до справи порозуміння з українським національним табором притолочує тягар старих симпатій і антипатій. Всеж, хоч він запевняє, що він висловлює погляди великого загалу своїх однодумців, я не сумніваюся, що є між ними багато таких, які мають більшу мірку критицизму й автокритицизму. І хочби з огляду на них ідеольогічна пропаганда необхідна.

Треба скинути атавістичний вантаж симпатій і антипатій, злагіднити світоглядові суперечности, що підсилюють взаїмну нехіть і ворожнечу.

Д-р В. Колпачкевич.

СТУДЕНТСЬКІ СПРАВИ.

СТУДІЇ У ФРАНЦІЇ.

Українська Студентська Громада в Парижі подає нашим студентам, що бажають виїхати на студії до Парижа, чи до Франції взагалі, такі інформації: Записи на університеті та інших високих школах відбуваються в місяці жовтні та листопаді (точну дату проголосять кілька тижнів перед початком записів). Треба предложити такі документи: 1) Свідоцтво народин (оригінал та переклад на французьку мову; 2) Диплом чи свідоцтво середніх студій (оригінал та переклад на французьку мову) і 3) Подання у французькій мові на гербовому папері за 5 фр.

По надісланні цих документів Громада може постаратися про посвідку з даного факультету, якої домагаються при видачі пашпортів. Переклад документів, як також написання подання, Громада перебирає на себе, якщо кандидат надішле разом з оригіналами документів суму 110 фр. фр.

З огляду на те, що студенти приїзджають з недостаточними на прожиття засобами, Громада уважає за необхідне подати до відома, що в Парижі треба мати на студентський прожиток (мешкання, харч та найнеобхідніші видатки) 20 долярів місячно.

За докладними інформаціями звертатися за адресу: „La Parolle Ukrainienne" 3 rue du Sahot Paris 6-e. (Українська Студентська Гром

На відповідь треба долучити два міжнародні почтові купони або їх вартість у грошах.

Управа Громади.

По широкому світі.

Президент Фінляндії Каліо не поїде взагалі з візитою до президента Естонії мотивуючи пеганим станом здоровля. Слід згадати, що візита президента Каліо вже двічі була визначена — на 15. і 29. серпня ц. р.

В Токіо підписали торговельний договір між Японією, Манджуко та Італією. Договір обовязуватиме від 1. вересня ц. р.

Від кого залежить мир у південно-східній Европі.

„Таймс" обговорюючи висліди конференції ради Малої Антанти в Бледі підкреслює, що для справи миру малоб позитивне значіння порозуміння в південно-східній Европі. Майбутня стабілізація в південно-східній Европі — стверджує „Таймс" — залежить не від Мадярщини, але від висліду переговорів чеського уряду зі судетськими німцями.

„Таймс" звертає увагу, що методи денаціоналізації, що їх хапається чеська адміністрація, створює джерело небезпечного невдоволення між національними меншинами.

Ліндберґ не любить, щоб за ним слідкували.

З Москви повідомляють про таку пригоду Ліндберга: В часі свого побуту в Москві Ліндберґ звернув увагу, що якийсь тип слідкує за ним. Тому зажадав від нього вияснень, а як не дістав ніякої відповіди, сильним ударом пястука повалив аґента ГПУ на землю, що той аж втратив притомність.

Дипльоматичні кола в Москві, яких шпіони раз-у-раз напастують, виявляють велике задоволення з тієї кари, що її дістав ґепіст. Задоволена з цього випадку і місцева публика, яка радіє, що все-ж хтось намняв чуба представникові зненавидженого ГПУ.

Внаслідок цього інциденту Єжов припинив охорону над Ліндберґом — як каже — „з причини великої нервовости нашого американського гостя".

Велика військова ревія перед Гортім і Гітлером в Берліні.

В четвер рано почалася в Берліні велика військова ревія на честь регента Мадярщини Горті. Кажуть, що це найбільший перегляд німецького війська після світової війни. В ревії взяло участь 28 військових формацій і 16.000 вояків, 1500 самоходів, в чому понад 400 панцирних, понад 300 гармат і 150 літаків. Перед будинком політехніки по обох боках вулиці збудовано високі трибуни. В середині північної трибуни приміщено під срібним бальдахімом трибуну канцлера, з якої реґент Горті і канцлер Гітлер приймали дефіляду. Ціла дорога, якою проходила дефіляда, була прикрашена маштами та прапорами.

Ілярій Кук згинув.

В четвер 25. ц. м. в год. 4-ій вранці виконано присуд смерти на особі Ілярія Кука на подвірю Бриґідок при вул. Казимира Великого. Кука засудив на кару смерти у березні ц. р. трибунал у відомому золочівському процесі. Найвищий Суд затвердив присуд. Тому, що президент Мосціцький не скористав з права ласки щодо І. Кука, віцепрок. д-р Еплер повідомив про це І. Кука в середу 24. ц. м. пополудні. Крім того прокуратор повідомив про виконання присуду смерти оборонця засудженого адв. д-ра Степана Шухевича. І. Кука висповідав вязничний капелян о. д-р Липський. І. Кук попрощався вчора пополудні з матірю, а в четвер вранці перед самою екзекуцією з двома молодшими братами і сестрою. І. Кук зберіг рівновагу духа до останніх хвилин свого життя. При виконанні смерти були присутні, крім урядових осіб, теж о. д-р Липський та оборонець д-р Ст. Шухевич. І. Кука похоронили на Янівському цвинтарі, де над його могилою відправив панахиду о. д-р Липський у присутности його родини.

НОВИНКИ.

— ПЛАТІТЬ ТОЧНО ПЕРЕДПЛАТУ! ПРИСИЛАЙТЕ ЗАЛЕГЛОСТИ! Ш. Передплатників просимо вирівняти залеглости, бо стримаємо висилку часопису! Присилайте точно щомісячну передплату, бо інакше не дістанете книжки зі щомісячної Бібліотеки „Діла"! Наш часопис найдешевший, бо крім 10-ти сторінок найкращої щоденної газети та 16-ти сторінок під неділю, — даємо точним передплатникам щомісяця даром одну прегарну і вартісну книжку величиною від 10—15 аркушів друку. Точний передплатник „Діла" складає за рік Бібліотеку „Діла" з 12 томів.

— ПОДАЄМО ДО ЗАГАЛЬНОГО ВІДОМА, що всякі оповістки про загальні збори, концерти, відчити, товариські сходини, посмертні згадки та вістки особистого характеру міститимемо тільки за оплатою. — Адміністрація „Діла".

— **Затверджені владою КУРСИ КОСМЕТИЧНІ** Стефанії Гаврисевич під проводом лікаря та інж. хемії, Львів, Коперника 42. А., тел. 272-18. Початок викладів 10. вересня ц. р. Проспекти безплатно. Додаткові курси лічничого масажу тіла і руханки. 1675, —10

— **Загальноосвітний ліцей СС. Василіянок у Станиславові** одержав повні права державних шкіл. 1756

— **На запити** заінтересованих подаємо до відома, що справа Господарської Школи чи над курсу для абсольвенток середніх шкіл буде вирішена з початком вересня ц. р. і щойно тоді зможемо оголосити речинець вписів і ін. СС. 1756 **Василіянки у Станиславові.**

— **Конфіската „Діла".** Вчорашне число (186) „Діла" підпало конфіскаті за більшу вістку про [illegible] і за один більший уступ зі статті п. н. „Дикі звичаї на Волині". Тому що повідомлення про конфіскату прийшло дуже пізно наші читачі дістали „Діло" знову з великим опізненням.

— **Зміна траси трамваю ч. 1.** У звязку з перебудовою вулиці і трамваєвого вузла при вул. Бандурського трамваї ч. 1. курсуватимуть від 27. до 31. серпня ц. р. пл. Марійською, вул. Галицькою і пл. Бернардинською на Личаків і назад замісць вул. Кілінського, Ринком, вул. Руською і вул. Підвалля.

— **Дальші ревізії й арештування в Яворівщині та Бобреччині.** В четвер 18. ц. м. перевела поліція зі Скла ревізію в селі Курниках, в луговика Петра Вархоли і відставила його на станицю поліції у Склі. Цього самого дня перевела поліція ревізії у Склі й арештувала Івана Гнилюха та Ілька Гриника. В пятницю 19. ц. м. перевела ревізію й арештувала Івана Михалюх

абс. гімн. та Василя Мехацка. Всіх арештованих перетримано до 20. ц. м. на станиці поліції у Склі і опісля відставила до поліції в Яворові, а звідтіля 21. ц. м. всіх відставила до судових арештів у Краківці, де вони перебувають у слідстві. В судових арештах у Бібрці сидять арештовані в останніх часах: Володимир Стахурський і Микола Пердала з Бузькова, крамар кооперативи з Підмонастиря Сенько Луць, Мирослав Фіцик з Глібович Великих, Андрій Демчишин з Вільхівця і брати: Василь та Осип Фіцики зі Суходолу.

— **Львівська хроніка.** В ночі зі середи на четвер трьох напасників побило важко при вул. Коперника лікаря д-ра Й. Томашевського, який вийшов з ресторану Шковрона. Напасників вігнали щойно шофери. Поліція арештувала двох напасників: Людвика Лісбаха, керманича відділу „Звйонзку млодей всі" та учителя Яна Ольшовського. Третій напасник утік. — З помешкання В. Снопковського при вул. Піліховській ч. 7 злодії забрали більшу кількість гардероби.

— **Бандитський грабунковий напад в Унятичах.** В ночі зі середи на четвер 25. ц. м. невідомі бандити закралися на стрих дому 27-літнього Степана Степанюка. Опівночі злізли до сіней. Степанюк почув шелест і вийшов з хати до сіней, де його бандити важко зранили ножами. Опісля бандити скочили до хати і важко побили його жінку, забрали одіння і 100 зол. та втікли. Важко ранених перевезли до шпиталю у Дрогобичі. Стан Степанюкової безнадійний. Поліція шукає за бандитами.

— **Меморіял безробітних до през. Мосціцького.** Понад 500 безробітних умових працівників з Познання написало широкий меморіял до президента Польщі з проханням видати доручення, щоб змінили положення безробітних. Умові працівники просять заняти їх при тимчасових працях Фонду Праці: не приймати у Познанщині безробітних зпоза Познанщини; усунути з посад емеритів та особи, які не потребують працювати, нпр. заміжних жінок, яких чоловіки працюють, і вкінці — скасувати надчисельні години по урядах та державних і самоуправних установах, щоб дати заняття безробітним.

— **Окупаційний страйк у фабриці в Бельську.** У ткацьких фабриках Із. Фредля і спілки у Бельську на Шлеську застрайкували робітники. Робітники зажадали точного виконування збірного договору, усунення одної робітниці та праці в суботи і жидівські свята.

— **Сніг в Альпах.** В австрійських Альпах впали в останніх днях обильні сніги, що вкрили гори аж до межі залісення. Натомість в долинах дощі, які падуть від кількох днів, спричинили, що вода в ріках прибула і є небезпека повені.

— **Будова найшвидшого корабля.** Злучені Держави приступили до будови нового пасажирського корабля, що буде найшвидшим кораблем Злучених Держав. Новий велиханський корабель буде довгий на 237 метрів і матиме 34.000 тон містоти. Корабель зможе забрати 1.219 подорожніх.

— **15 ранених в автобусовій катастрофі.** На шосі Клюж—Совата перекинувся автобус, яким їхало 40 осіб. У катастрофі було ранених 15 осіб, між ними 5 важко ранених, яких відвезли до шпиталю.

— **Смерть 616 осіб підчас повені.** Підчас останньої повені в північній Кореї згинуло 616 осіб, 10 осіб було ранених. Дотепер нема вісток про долю 450 осіб.

— **Концентраційний табор на острові.** Бразилійський уряд рішив створити на острові Фернандо Норонга концентраційний табор для осіб, які є небезпечні для публичного ладу або ведуть протидержавну акцію. Табор матиме форму рільної кольонії праці.

— **Арештування за символічний страйк.** Мавярська поліція арештувала 4-ох національ-соціялістів за намову до символічного страйку шоферів автобусів, що відбувся 19. ц. м. Тоді то шофери стримали автобуси на 10 хвилин. 32-ох службовиків, які брали участь у страйку, звільнили з посади \і покарали адміністраційним шляхом.

— **Пошесть тифу в Ясах.** В Ясах вибухла страшна пошесть тифу. В останніх днях перевезли до шпиталю 48 недужих.

— **Мистецьке фальшування банкнотів.** Португальська поліція арештувала в Лісабоні Гілермо дос Сантос за фальшування 100-ескудових банкнотів португальського банку. Гілермо має незвичайний малярсько-ґраверський і рисівничий талант. Дос Сантос фальшує банкноти ручно перцем і пензлем так основно, що важко їх відріжнити від правдивих. Дос Сантос був уже кількакратно караний за фальшування банкнотів. Не зважаючи на свої виняткові здібности, що запевнилиб йому добрий дохід, дос Сантос відмовляється працювати і по виході з вязниці далі по мистецьки фальшує банкноти. Арештований артист має ледви початкову освіту.

— **Трагічна купіль.** Недалеко Гендей на францусько-еспанськім кордоні трапився трагічний інцидент. Трьох французів, які купалися в морі по французькім боці попливли в напрямі еспанської пляжі, хоч їх остерігали вояки прикордонної сторожі. А що пливаки не послухали окликів сторожів, посипалися на них стріли й один з пливаків згинув. Тіло вбитого перенесли його товариші на пляжу в Гендей. Слідство виявило, що сторожа вважала пливаків дезертирами з еспанського терену.

— **Страшна смерть чотирьох вязнів.** У Філядельфії померло чотирьох вязнів в одиночних келіях у вязниці Штольмесбурґ. Поліція арештувала двох вязничних сторожів, які осадили вязнів у сепартках за спробу бунту у приводу „одноманітности у віджилюванні". Вязнів знайшли без життя, а причиною смерти було попарення цілого тіла. Слідство виявило, що в келіях було так горячо, що можна було „збожеволіти". Келії були щільно замкнені, а центральне огрівання отворене. Директор вязниці зізнав, що можливе, що хтось замкнув келії й опісля отворив парові отвори.

— **500 міліонів на закупно залізничого табору.** Концерн бельгійських банків зaоферував урядові Югославії кредит у висоті 500 міліонів бельгійських франків на купно залізничого табору в Бельгії. Покищо міністерство комунікації в Югославії не дало відповіди. Здогадують, що Югославія прийме бельгійську оферту.

— **Закінчення будови трансіранської залізниці.** В понеділок 22. ц. м. закінчено будову трансіранської залізниці, що получить Перський залив з Каспійським морем. Залізничий шлях, довжини 1.400 км., будували від 1937. р. Кошти будови сягають 28 міліонів фунтів штерлінгів. Новий залізничий шлях відкрие в пятницю шах у присутности членів диплёматичного корпусу.

— **Оригінальна демонстрація літників.** У надморській місцевости Бульонь сіор Мер над каналом Ля Манш дійшло до демонстрації літників проти місцевої влади. Дві тисячі літників в купелевих костюмах обсадили ратуш, протестуючи проти недостаточної охорони місцевої пляжі, внаслідок чого кілька осіб затонуло. Літники примусили мера зорґанізувати спеціяльну охорону літників, які купаються.

— **Сензаційний винахід італійського інжиніра.** В Кембрідж в Англії перевели досліди над автомобілем нової конструкції, винаходу італійця Петрі Салерні. В новому автомобілі Салерні усунув зовсім скриньку бігів, залишивши лише передні і задні біги. Пробний автомобіль Салернія вже має за собою 100 тисяч км. пробної їзди. Виявляється, що розгонова система автомобілю не виявляє ніяких слідів зужиття. Зрив цього авта незвичайний. Шість секунд по старті цей автомобіль може розвинути скорість 50 км. на год. Новий автомобіль зуживає дуже мало бензини, менше, ніж дотеперішні автомобілі. Новий автомобіль зовсім нескладний і по успішних пробах слід сподіватись його масової продукції.

— **Втеча двох убивників.** З вязниці в Букарешті втікли два вязні: Ромуль Кульда і Беля Токеш, яких суд засудив на досмертну вязницю за вбивство свого товариша Гольдшлягера. Оба вязні походять зі Семигородщини.

ВІДГУКИ ДНЯ.

Гарна чи погана нація?

Натуркали нам наші антропольоги про красу нашого племени і ми повірили.

— Українець? О, це гарний тип. Переважно чорнявий, тонконосий, високочолий, стрункий, вузький у поясі, широкий у плечах!

— Українка! О, це вже всім народам відома краса. Не дурно, мій пане, стільки трагедій перетерпіло наше жіноцтво. Сусіди з усіх боків заїзхали на ту красу, виправи спеціяльні уладжували, на смерть наражували. Солiман аж до Рогатина за жінкою посилав, Каньовський Бондарівну застрілив з заздрости, а ще грубо-грубо давніше французький Генрих тяжко собі сподобав Анну Ярославну. Але пощо шукати далеко! Такий визначний знавець жіночої краси як Іван Степанович, громадянин, що мав змогу вибрати собі чужу старостянку, воєводянку чи іншу каштелянку на жінку, таки волів Мотрüну Кочубеївну.

Чиж не могло в нас закорінитись переконання, що ми народ гарний, та що можемо тим величатися перед світом.

Написав свого часу Верґілій свою Енеїду, поняття не маючи, що колись перелицює її Котляревський на українську мову. А цей перелицьовуючи поняття не мав, що колись видаватимуть її так розкішно — навіть П. Т. большевики.

Оглядав я недавно це розкішне видання (60 золотих примірник!) і спершу радів. Большевики не большевики а все таки книжка як цяця. Оправа — шовк, папір крейдовий, друк вибагливий, одним словом дві слові: перша кляса. Заглядаю хто ілюстрував — Деригуз. Слава Тобі Господи! — думаю собі. — Не якийсь там москаль Штірен. Бо таки піде правди діти — Деригуз правдивий українець: назвище з двох слів, а обидва щиро українські. Напевно дасть щось типового нашого і дасть так, щоб можна було перед чужими показатись.

„Еней був парубк моторний
І хлопець хоч куди козак"...

Декламуючи оті слова, почав я переглядати ілюстрації.

Господи! А це що?

Передімною вигулькнули ізза чудових рядків друку такі потвори, що аж страшно було дивитись. У першу чергу сам герой Еней: голова як юпка, ніс як капець, губа від вуха до вуха, очі витрішкуваті, шия як скарбового вола, ноги, як довбні, коротко: мурло і йолоп в одній особі. А його компанія! Найгіршого сорту банда опришків, пяниць і кретинів, на всякий випадок більше подібних до биків, бульдогів, носорогів чи в найліпшому разі до горилів ніж до козаків. А жіноцтво! Ніодного гарного лиця. Сама погань та ще й салом обросла. Ніби якісь рязанські перекупки, чи московські бублейниці.

Стоїш, дивишся і з дива не можеш вийти. Невжеж оце все українські типові парубки, дівчата, дядьки та молодиці?! Невжеж аж так обрехали нас наші антропольоги, повістярі, поети і давніші малярі?!

Думаю, що ні. Здається, що це такий психічний вивз незлого маляря, бо прикро припустити, що це було свідоме „схамлювання" всього, що українське.

А все таки громадянине Деригуз! Варт би вас здорово подерти по другій частині вашого назвища.

Галактіон Чіпка.

З кіна.

КІНО „ЕВРОПА": „ЩАСЛИВО СКІНЧИЛОСЯ".

Хто любить сензаційні тріки американських репортерів і темпераментну гру Кароліни Льомбард та пристійного Фридерика Марча, її партнера — буде добре почуватися на цій веселій, безпретенсійній американській комедії. Згадана комедія підхоплює знаменито погоню американців за неймовірними, сензаційними подіями, в даному випадку історією вдаваної недуги молодої дівчини, яку з цією метою привозить репортер до Ню Йорку. Фільма виконана у природніх барвах.

Спорт.

СКАЛА (СТРИЙ) — ЗОРЯ.

Заповіджені сензаційні змагання між стрийською Скалою та львівською Зорею відбудуться в неділю 28. серпня п. р. не в год. 3.30 попол., як ми заповідали, лиш у год. 4-ій пополудні на грищі Сокола-Батька. Обі дружини виступлять у своїх найкращих складах, Скала з Гарасимовом на середині нападу, Зоря з Юськевичом і Максимовом.

Скала: Малецький II. Салдан, Дерешо; Коцурбач, Славів, Матульський; Павлічев, Заплатинський, Гарасимів, Новик, Мелецький.

Зоря: Валдик, Мриглод, Вілянський; Андрійчук, Даниловнч, Вояк; Максимів, Гарбачевський, Юськевич, Крупельницький, Ковалів.

Українська публика повинна якнайчисленніше зявитися на цих змаганнях, бо цього дня нема ніякої української футбольної імпрези. Обовязок української публики — це матеріяльна й моральна підтримка для українських спортових товариств.

4. вересня виїздить Зоря на відплатні змагання зі Скалою до Стрия.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Великий Театр:
Пятниця 26. 8. год. 8. „Люди на кризі".
Субота 27. 8. год. 8. „Шестий поверх".

Театр Ріжнородностей:
Від понеділка 11. 7. вечінний.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.
ПЕРЕЧІНСЬКО:
26. 8. Пісня Бескиду.
27. 8. Мазепа.
28. 8. Гетьман Полуботок.
Незадовго театр виставить голосну пьєсу зі сучасного життя в большевії п. н. „Жінка з вулиці".

Український Театр Йосифа Стадника:
ЗАЛІЩИКИ:
26. 8. Вітуш.
27. 8. Люди на кризі.
28. 8. Ой не ходи Грицю.

Український Театр ім. І. Котляревського (зєднані театри Заграва і Тобілевича). До 5. IX. ц. р. виступають ще обі групи окремо. Їх репертуар такий:
Група А грає у Гвіздци і їде до Городенки.
Група Б. СНЯТИН:
26. 8. Лісова пісня.
27. 8. Пригода в Черчі.
28. 8. Невольник.

КІНА.

АДРІЯ: „Дорога до слави"; „Північ кличе".
АПОЛЬО: „Маски льорда Блекнея" на осн. Ст. Цвайга.
АТЛЯНТИК: „Я був ґанґстером" („Навернений грішник").
БАЛТИК: „Правда перемагає" (Павло Муні).
ВАНДА: „В. З. 6 не причалив", „6 літ кохання".
ҐРАЖИНА: „Жінки над пропастю".
ЕВРОПА: „Щасливо скінчилося".
КАСИНО: „Узли кохання", „Гріх молодости".
КОПЕРНИК: „Тигр із Ешнапуру", „Індійська гробниця".
МАРУСЕНЬКА: „Тигр із Ешнапуру" „Індійська гробниця".
МЕТРО: „Саратога", „Простак".
МІРАЖ: „Благословенна земля".
МУЗА: „Життя удвійку", „Джентельмен вірить жінці".
ПАЛЯС: „Тавро зради" на осн. Ст. Цвайга.
ПАКС: вечінне.
РАЙ: „Галька".
РІЯЛЬТО: „Моя рідна мама".
РОКСІ: „Гра життя" і додаток.
СВІТ: „Його велике кохання", „Буде ліпше".
СТИЛЕВЕ: Погоня за кавалєром" і ревія Боруньского.
ТОН: „Засуджені", „Без приказу".
УТІХА: „Пострах Дикого Заходу" та ревія.
ХИМЕРА: „Предивна брехня Ніни Петровни".

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(пл. Марійська)
„Люцерна".

ФОТОПЛЯСТІКОН „Світовід"
(вул. Коперника ч. 11 дім ф-и Каїм і Син)
„Туреччина".

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Пятниця, 26. серпня 1938.

6.45 Руханка, 7.00 Ранішній денник, 7.15 Концерт дутої орх., 8.00 Добридень наймолодшим, авд. для дітей, оповідання, плити з конферансієркою, 12.03 Полудн. авд., 14.00 Легка музика з пл., 14.15 Популярна музика з пл., 15.00 Біржа, 15.05 Госп. та сусп. вістки, 15.10 Програма на завтра, 15.15 Сіновоси на Поліссі, оповід. для дітей, 15.30 Розвинка геогр. загадки з 26. VII., 15.35 Гутірка з хорими, 15.50 Господарські вістки, 16.00 Сутін у вик. орх., 16.45 Великопольська закутина заморожена хмелярськими тичками, 17.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 17.10 Репортаж із життя, Жива музика, **17.45 Жінка у Совітах: в українській мові виг. д-р Харитя Кононенко,** 17.55 Гальо, позір! 18.00 Електричні очі, 18.10 Форт. твори Брамса, 18.45 Літер. хроніка, 19.00 Пісні трубадурів і вагантів, бас, гуслі, лютня, 19.20, 20.55 Актуальна гутірка, 19.30 „Для кожного щось гарного" у вик. сал. орхестри, флет, скр., спів, форт.; у перерві Діяльоги, 20.45 Веч. денник, 21.00 Оборона машиністок, 21.10 Розр. концерт: пісеньки: гармонійка, два фортепіяни, 21.50, 22.00 Спорт, 22.15 Живий концерт бажань, орх., конферансієрка, 23.00 Ост. вістки, метеор. комунікат, Анг. гутірка в англ. мові, 23.15—23.55 Легка й танцова музика з пл. (Варшава II.).

Субота, 27. серпня 1938.

6.45 Руханка, 7.00 Ранішній денник, 7.15 Орх. концерт, 8.00 Кінчаємо тиждень, погідна авд., 12.03 Полудн. авд., 14.00 Легка музика з пл., господарські вістки, 14.15 Обідова музика, орх., 15.05 Господарські та сусп. вістки, 15.10 Програма на завтра, 15.15 Театр Уяви для дітей: „Крилатий хлопець" на осн. Корнеля Макушинського, 15.45 Господарські вістки. 16.00 На маневрах, муз., 16.45 Останки смерекової пущі, 17.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 17.10 Із спікерового альбума, 17.45 Спортові відгомони, 17.55 Гальо, спорт!, 18.00 Наша програма, 18.10 Концерт солістів: віол., форт., 18.45 Фрагм. із „Пана Тадея", у перерві к. год. 19.20 Актуальна гутірка, 20.00 Від Баторія до Собіського, авд. для дітей, 20.30 Веч. денник, 20.40 Актуальна гутірка, 20.45 Гутірка зі слухачами, 21.00 Трансм. з Риму: Іль Табаро („Плащ") оп. Пуччінія, 21.55 Спорт, 22.05 Трансм. із Риму, „Суор Анжеліка" („Сестра Анжеліка") оп. Пуччінія, 23.00 Останні вістки, 23.05—23.55 Легка й танк. музика з пл. (Варшава II.).

Неділя, 28. серпня 1938.

7.20 Орх. концерт, 8.00 Ран. денник, 8.15 Для села: Хл. газетка, Враження з кооп. прогульки, Пісні, 8.35 Львів здоровить, 8.40 Час то гроші, гутірка для хліборобів, 8.50 Осіннє гноєння на зміну, 9.05 Музика з пл., 10.30 Популярна музика з пл., 11.45 Муз. огляд, 12.03 Симф. поранок: орх., сопран, 13.00 „Евуня" літ. нарис Ст. Василевського, 13.15 Музика орх., тенор, бас-баритон, гармонійка, два форт., 16.30 Театр Уяви: „Страдіварій" комедія М. Морея (Франція), 17.00 Ресітал на віоля да гамба в супр. форт., 17.30 Звук. тижневик, 20.00 Програма на завтра, 20.25 Патріотизм у мужицькій літературі, словно-муз. авд., 20.35 21.30 Спорт, 20.40 Політ. огляд, 20.50 Веч. денник, 21.00 „Єронім і Іванна" Виленська Зазуля, 21.50 „Коминар і мельник" або „Завалилася вежа" водевіль І. Камінського в муз. опрацюванні, 22.35 Танк. музика з пл., 23.00 Ост. вістки, 23.35—23.55 Танк. музика з пл. (Варшава II).

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Пятниця, 26. серпня 1938.

БЕРЛІН 17.00 Смичк. квартет, 18.00, 20.10 Розр. музика, 19.45 Веч. гомін, 21.00 Концерт смичкової орх., БІЛГОРОД 18.20 Сольо на флєті, 21.00 Спів, БУДАПЕШТ 12.05, 17.30, 18.00 Орх., 18.30 Циг. музика, 19.20 Форт., 20.00, 21.00 Концерт хору циг. орх., БРАТИСЛАВА 19.55, 20.00 Слов. нар. пісні, БЕРОМІНСТЕР 19.00, 20.00, 21.00, 22.00 „Тангайзер" оп. Вагнера (Зальцб. фестіваль), ВІДЕНЬ 14.10 Розр. музика, 18.00 Пісні й музика у вик. молоді, 19.00 Нар. пісні, 20.10, 21.00, 22.00 „Моніка" оп. Досталя, ДРОЯТВІЧ 20.00, 21.00 Бетовенівський концерт, КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття, МІЛЯНО 17.15 Форт., 21.00 Пісні у супр. орх., 21.30, 22.00, 23.00, Симф. концерт, ПРАГА 18.20 Сальон. музика, 19.55, 20.00, 21.00 „Св. Людмила" орат. Двожака, 22.30 Квартет б- дур Сука, РАДІО ПАРІ 20.15 Пісні, 20.30, 21.00, 22.00 „Ля роз де Розгайм" драма Варіота з муз., РИМ 17.15 Танк. музика, 21.00 Легка музика, 22.10 Пісеньки та розр. музика, СОФІЯ 18.00 Легка музика, 18.30 Квартет манд., 19.30, 20.00, 21.00, 22.00 „Корабель-марево" оп. Вагнера.

Субота, 27. серпня 1938.

БЕРЛІН 18.00 Орх., 19.45 Веч. гомін, 20.10, 21.00 „Корневільські дзвони" оп. Плянкета, 22.30 Легка й танк. музика, БІЛГОРОД 20.00 Нар. пісні й мельодії, БУДАПЕШТ 12.05 Орх., 17.30, 18.00 Циг. музика, 19.00 Скрипка, 19.50, 20.00, 21.00 Концерт, ВІДЕНЬ 12.00, 13.15 Концерт симф. орх., 15.30 Для дітей, 18.45, 19.45 Нар. музика, 20.10 Веселі сценки, 21.00 Зальцб. фестіваль: Серенада, концерт орх. дутих інстр., ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 20.35, 21.00 20.35, 21.00 „Дер Фріденстаг" оп. Р. Штравса, 22.30 Квартет на обой і смичк. інстр. Гайдна, КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття, ЛЬОНДОН РЕДЖ 22.30 „Америка танцює" танк. музика з Америки, ЛЯГТІ 19.20 Воєнські пісеньки, МІЛЯНО 19.30, 20.30 Орх., 21.00, 22.00, 23.00 Вечір опер Пуччінія: „Іль Табаро", „Сестра Анжеліка", „Джанні Скікі" ПРАГА 12.45 Концерт військ. орх., 16.10 Відпочинковий концерт, 20.15 Розр. муз., РАДІО ПАРІ 20.15 Пісні, 20.30, 21.00 Театр Уяви, 21.10 Кабарет, 22.05 Симф. музика, (Равель, Дебісі), РИМ 19.30 Орх., 20.30, 21.00 Легка музика, 21.00 Драма, СОФІЯ 18.00, 21.45 Легка музика, 18.45, 19.00 Популярна музика, 19.40, 20.00 Спів.

Неділя, 28. серпня 1938.

БЕРЛІН 11.30 Італійські співанки, 19.00 Розр. музика, 20.15 21.00 Концерт орх., хору, сол., 22.30 Орх., квартет мандолінїстів, БІЛГОРОД 20.00 Нар. пісні, БУДАПЕШТ 12.30 Оп. орх., 15.45 Хор, 17.00 18.00 Концерт орх., 19.00 Нар. пісні у супр. циг. орх., ВІДЕНЬ 11.00 Зальцб. фестіваль: Симфонічний концерт, 20.10 21.00 Весела авд., ГАМБУРГ 20.00 21.00 „Марта" оп. Фльотова, КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття, ЛЯЙПЦІҐ 18.30 19.00 Симф. концерт, МІЛЯНО 17.15 18.00 Муз. всячина, 20 . Орх. концерт, 21.00 22.00 Комедія, оп. танкова музика, ПРАГА 9.55 Розр. музика, 15.30 17.45 18.00 Легка музика, спів, 16.00 Концерт військ. орх., 18.30 Сальон. музика, 19.25 20.00 „Подув осені" розр. програма, 21.05 Фільг. концерт, РАДІО ПАРІ 18.00 Сценка, 20.15 Пісні, 20.30 21.00 22.00 „Ля Бернеа" ком. оп. Месажера, РИМ 17.15 18.00 Симф. концерт, 20.35 Розр. музика, 21.00 22.00 23.00 „Джоконда" оп. Понкієлія, СОФІЯ 18.00 Легка й танк. музика, 19.00 Популярна музика, 20.00 Спів, 20.45 Вийнятки з опер.

БІРЖА.

Львів 25 серпня 1938

Гроші.

Купно-продажа: Бельги бельг. 89·87 89·40 Доляри американські 5·30·50, 5·28·00 Доляри канад. 5·29·00—5·26·50, Фльорени гол. 291·04—289·30, Франки фр. 14·58—14·48, Франки швайцарські 121·90—121·10 Фунти англ. 25·99—25·83, Гульдени данц. 100·25—99·75, Корони ч. 15·90—15·45 Кор. дан. 115·95—115·10 Кор. норв. 130·53—129·55, Корони шв. 133·99—133·00 Ліри італ. 23·30—22·60, Марки фінлян. 11·47—11·25, Марки нім. 70·00 — 72·00, Тель Авів 25·80—25·40, Марки нім. срібні 96·00 — 93·00

Акції.

Банк Польськ. 125·00 Цукор. 39·50 Вугіль 34·50, Ліпльоп 89·25, Модживів, 17·25, Островець 78·25, Стараховичі, 43·75 Габербуш 57·25.

Папери.

4 і пів проц. внутр. 67·00, 67.38 3 інв. 1 см. 84·88, серія 95·25, 3 поз. інв. 2 см 83·75 серія ненот. 5. конверс. 69·50 прем. дол. 42·75 4 консол. 67·00
Тенденція вдержана.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, 25 серпня 1938.

1 кг. масла десер. бльок. без оп. 2·45 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. з опак. 2·50 зол.
1 кг. масла експ. вкл. з оп. деф. ціна 2·5.
молоко . . . 13—14 сот.
яйця (копа) . . . 3·70 зол.

Тенденція на масло слаба, на молоко знижкова, на яйця вдержана.

ОПОВІСТКА.

Додатковий вступний іспит до І-ої кляси Купецької Гімназії „Р. Ш." у Львові Куркова 14 відбудеться в днях 1-го і 2-го вересня в год. 8-ій рано. 1761 1-2

КУПНО — ПРОДАЖ

ЛЕДІВНІ — посезонова продаж по дуже знижених цінах — РЕНТШНЕР, Легіонів 37. 1645 4-5

НАЙДЕШЕВШЕ купиш ковдри вовняні — шовкові — виріб ковдер, РОМАНОВА, Гродзіцьких 4 (біля Ринку). 1680 4-7

ВУГОЛЬ, кокс, дрова продає КАЛИТЯК, Байки 14, тел. 238-24. 1682 6-2

ДІМ 6 кімнат, город, вільні літа, околиця двірця Підзамче продам. Інформації: Львів, Зиблікевича 5 а, нафтова крамниця год. 3—6. 1760 1-3

МЕШКАННЯ

ВЕЛИКА КІМНАТА при Руській 3 до винайму на бюро, або мешкання. Зголошення до Адміністрації „Діла" під: „Вересень". 1762 1-2

НАУКА

ГРИ НА ФОРТЕПІЯНІ вчить дипльомована вчителька музики, абсольвентка державної консерваторії в Празі. Зголошення від 1. вересня щодня у Львові, вул. Ходкевича 9, двері ч. 18. 1732 2-2

СТАНЦІЇ

ПРИЙМУ учеників, учениць на мешкання. Спокій — комфорт. Вул. Земялковського 2 (пл. св. Юра) Сторощукова. 1737 2-3

ПАННОЧКУ-ГІМНАЗИСТКУ з інтелігентного дому прийме на мешкання й утримання родина середношкільного професора у Львові. Близько академічної гімназії. Пільно, можуть бути лекції музики і шкільних предметів дома. Цінні зголошення: Редакція „Мета", Львів, Японська 7. 1782 2-2

ПРИЙМУ 3 дівчинки на станцію. Помоч у науці. Фортепіян до вжитку. Околиця костела св. Антонього. Зголошення до Адміністрації під „Левицька". 1743 2-2

ШУКАЮ помешкання (партер або І. пов.) для ученика І кл. (гім. в околиці головної гімназії у Львові, з дуже добрим харчем і опікою. (Може бути також другий ученик). Зголошення до Адміністрації під „Родичі". 1750 2-2

ШУКАЮ доброї станції з фортепіяном для учениці II. кл. ліцею. Зголошення під адресою Д-ра А. Заплітного, адвоката в Теребовлі. 1747 2-3

РІЖНІ

ЕКСТРАКТИ — ГАРБІВНИКИ — ХЕМІКАЛІЇ — ФАРБИ — ТОВЩІ — олії — для промислу **гарбарського футряного** доставляє зі складу **„ХЕМІЯ"**, Львів, Легіонів 23. 1654

КАРНІШІ, найновіші зразки у всіх красках від зол. 2.95 виконує ШІШНЕР, Коперника 30, тел. 236-88. 1752 2-4

МОТОЦИКЛЕВІ КОМБІНЕЗОНИ найліпші, найтриваліші, найдешевші лише у виробні „ПАЛЮМ", Гетьманська 22, побіч Музею. 1730 1-7

ПЕРЕЛИЦЬОВУЮ, направляю, переробляю, шию гардеробу жіночу, мужеську, **Коперника 26,** подвіря. 1739 1-4

1 ЗОЛОТИЙ — переробляю капелюхи жіночі, мужеські, найновіші моделі. **Коперника 26,** подвіря. 1739 1-4

ОГОЛОШЕННЯ.

Найкорисніше закупите у фірмі Руська 3

усе шкільне приладдя: наплечники, книжки, течки, записники, вічні пера, олівці, рисункові бльоки, віднаки, числа та все інше.

ФУТРА жіночі мужеські
лиси, зарукавки, шапки
поручає магазин і робітня футер
К. ЦВИНАР
ЛЬВІВ, вул. Крива 10.
поб. ч. Плотечного Банку

ПІТ
НІГ, РУК, ПАХВИН
і т. п. зникне при вживанні специяльного певного і нешкідливого патент пудру „CSAVE" 50 сот.
Пробний пакет. Перфумерія
С. ФЕДЕРА
ЛЬВІВ, ВУЛ. СИКСТУСЬКА 2.
Філія КОПЕРНИКА 15 а.
ФІЛІЯ: ВУЛ. ГАЛИЦЬКА Ч. 18.

БАНДАЖИСТ М. ПОЛЯЧЕК у САМБОРІ повідомляє інтересованих, що в короткому часі буде перебувати у Львові в ціли прийняття замовлень. 1238 1-10

Присилайте передплату

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.